Středa 18. ledna 2023

P9_TA(2023)0011

Lidská práva a demokracie ve světě a politika Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2022

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. ledna 2023 o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2022 (2022/2049(INI))

(2023/C 214/06)

Evropský parlament,

— s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),

— s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech,

— s ohledem na články 2, 3, 8, 21 a 23 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“),

— s ohledem na články 17 a 207 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“),

— s ohledem na evropský pilíř sociálních práv, a zejména jeho zásady 2, 3, 11 a 17,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv a další smlouvy a nástroje OSN týkající se lidských práv,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech,

— s ohledem na Úmluvu OSN o zabránění a trestání zločinu genocidy z roku 1948 a na rezoluci Rady OSN pro lidská práva 43/29 ze dne 22. června 2020 o předcházení genocidě,

— s ohledem na Mezinárodní úmluvu OSN proti braní rukojmí ze dne 17. prosince 1979,

— s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen ze dne 18. prosince 1979,

— s ohledem na Deklaraci o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace založených na náboženství nebo víře, vyhlášenou rezolucí Valného shromáždění OSN 36/55 ze dne 25. listopadu 1981,

— s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ze dne 10. prosince 1984,

— s ohledem na Deklaraci OSN o právech příslušníků národnostních, etnických, náboženských a jazykových menšin ze dne 18. prosince 1992,

— s ohledem na deklaraci OSN o obráncích lidských práv přijatou na základě konsenzu dne 9. prosince 1998,

— s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 a na dva opční protokoly k této úmluvě, které byly přijaty dne 25. května 2000,

— s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením ze dne 13. prosince 2006, která vstoupila v platnost v EU dne 21. ledna 2011 v souladu s rozhodnutím Rady 2010/48/ES ze dne 26. listopadu 2009 o uzavření Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením Evropským společenstvím ([1]),

— s ohledem na Mezinárodní úmluvu na ochranu všech osob před nuceným zmizením přijatou Valný shromážděním OSN dne 20. prosince 2006,

([1]) Úř. věst. L 23, 27.1.2010, s. 35.

Středa 18. ledna 2023

— s ohledem na Deklaraci OSN o právech původních obyvatel přijatou dne 13. září 2007 a Úmluvu Mezinárodní organizace práce č. 169 o domorodém a kmenovém obyvatelstvu z roku 1989,

— s ohledem na Smlouvu OSN o obchodu se zbraněmi, zejména na článek 7 Vývoz a posouzení vývozu, a na Kodex chování EU pro vývoz zbraní,

— s ohledem na Pekingskou deklaraci ze dne 15. září 1995,

— s ohledem na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030, přijatou dne 25. září 2015, a zejména na její cíle 1, 4, 5, 8, 10 a 16,

— s ohledem na globální pakt o bezpečné, řízené a legální migraci ze dne 19. prosince 2018 a globální pakt o uprchlících z roku 2018,

— s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN ze dne 24. března 2022 o humanitárních důsledcích agrese proti Ukrajině,

— s ohledem na posouzení otázek lidských práv v Ujgurské autonomní oblasti Sin-ťiang v Čínské lidové republice, které dne 31. srpna 2022 provedl Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva,

— s ohledem na prohlášení předsedy nezávislé mezinárodní vyšetřovací komise OSN pro Ukrajinu ze dne 23. září 2022 na 51. zasedání Rady pro lidská práva,

— s ohledem na akční program Mezinárodní konference o populaci a rozvoji z roku 1994 a na závěry hodnotících konferencí,

— s ohledem na Úmluvy Rady Evropy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (CETS č. 164) přijatou dne 4. dubna 1997 a její protokoly, o opatřeních proti obchodování s lidmi (CETS č. 197) přijatou dne 16. května 2005 a o ochraně dětí před pohlavním vykořisťováním a zneužíváním (CETS č. 201) přijatou dne 25. října 2007,

— s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“) ze dne 11. května 2011, kterou ne všechny členské státy ratifikovaly,

— s ohledem na protokol č. 6 k Úmluvě Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod týkající se zrušení trestu smrti,

— s ohledem na usnesení o ukončení členství Ruské federace v Radě Evropy, které dne 16. března 2022 přijal Výbor ministrů Rady Evropy,

— s ohledem na závěry Evropské rady o Ukrajině ze dne 30. a 31. května 2022,

— s ohledem na nařízení Rady (EU) 2020/1998 ze dne 7. prosince 2020 o omezujících opatřeních proti závažnému porušování a zneužívání lidských práv ([2]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa ([3]),

— s ohledem na závěry Rady ze dne 12. července 2021 o prioritách EU v rámci OSN na 76. zasedání Valného shromáždění OSN (září 2021 až září 2022),

— s ohledem na závěry Rady ze dne 24. ledna 2022 o prioritách EU ve fórech OSN pro lidská práva v roce 2022,

([2]) Úř. věst. L 410 I, 7.12.2020, s. 1.
([3]) Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1.

— s ohledem na závěry Rady ze dne 18. července 2022 o prioritách EU v rámci OSN na 77. zasedání Valného shromáždění OSN (září 2022 až září 2023),

— s ohledem na společné sdělení vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Komise ze dne 25. března 2020 nazvané „Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024“ (JOIN(2020)0005) a na závěry zasedání Rady k tomuto tématu ze dne 18. listopadu 2020,

— s ohledem na společné sdělení vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Komise ze dne 25. listopadu 2020 nazvané „Akční plán EU pro rovnost žen a mužů (GAP) III – Ambiciózní agenda pro genderovou rovnost a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU“ (JOIN(2020)0017),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. března 2021 o strategii EU pro práva dítěte (COM(2021)0142),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2021 nazvané „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“ (COM(2021)0101),

— s ohledem na obecné zásady EU týkající se ochránců lidských práv, které přijala Rada dne 14. června 2004,

— s ohledem na obecné zásady EU na podporu dodržování mezinárodního humanitárního práva ([4]), jak byly aktualizovány v roce 2009,

— s ohledem na obecné zásady EU týkající se trestu smrti, jak byly aktualizovány Radou dne 12. dubna 2013,

— s ohledem na obecné zásady EU na podporu a ochranu svobody a náboženského vyznání nebo přesvědčení, které přijala Rada dne 24. června 2013,

— s ohledem na obecné zásady EU pro prosazování a ochranu požívání veškerých lidských práv lesbickými, gay, bisexuálními, transgender a intersexuálními (LGBTI) osobami, které přijala Rada dne 24. června 2013,

— s ohledem na obecné zásady EU v oblasti lidských práv ohledně svobody projevu online a offline, jak je přijala Rada dne 12. května 2014,

— s ohledem na obecné zásady EU v oblasti lidských práv týkající se zajištění nediskriminace v rámci vnější činnosti, které Rada přijala dne 18. března 2019,

— s ohledem na obecné zásady EU v oblasti lidských práv týkající se nezávadné pitné vody a odpovídajících hygienických podmínek, které Rada přijala dne 17. června 2019,

— s ohledem na revidované obecné zásady EU pro politiku Unie vůči třetím zemím týkající se mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, jak je přijala Rada dne 16. září 2019,

— s ohledem na revidované obecné zásady Evropské unie pro dialogy o lidských právech s partnerskými/třetími zeměmi, jak je schválila Rada dne 22. února 2021,

— s ohledem na posouzení provádění obecných zásad EU týkajících se ochránců lidských práv na evropské úrovni, které provedla výzkumná služba Evropského parlamentu dne 24. srpna 2022,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 12. září 2012 nazvané „Kořeny demokracie a udržitelný rozvoj: spolupráce Evropské unie s občanskou společností v oblasti vnějších vztahů“ (COM(2012)0492),

([4]) Úř. věst. C 303, 15.12.2009, s. 12.

Středa 18. ledna 2023

— s ohledem na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937, který předložila Komise (COM(2022)0071),

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zákazu produktů pocházejících z nucené práce na trhu Unie, který předložila Komise COM(2022)0453,

— s ohledem na zprávu vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku s názvem „Výroční zpráva EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2021“,

— s ohledem na strategickou iniciativu evropské veřejné ochránkyně práv ze dne 7. července 2021 o tom, jak Evropská komise zajišťuje dodržování lidských práv v souvislosti s mezinárodními obchodními dohodami,

— s ohledem na Sacharovovu cenu za svobodu myšlení, která byla v roce 2021 udělena vedoucímu ruskému politikovi, právníkovi a protikorupčnímu aktivistovi Alexeji Navalnému, jenž je od ledna 2021 vězněn v Rusku,

— s ohledem na své usnesení ze dne 3. července 2018 o porušování práv původních obyvatel ve světě, včetně zabírání půdy ([5]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2019 o pokynech EU a mandátu zvláštního vyslance EU pro prosazování svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU ([6]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 23. října 2020 o rovnosti žen a mužů v zahraniční a bezpečnostní politice EU ([7]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2021 obsahující doporučení Komisi k náležité péči a odpovědnosti podniků ([8]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2021 o ochraně lidských práv a vnější migrační politice EU ([9]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2021 o dopadech změny klimatu na lidská práva a úloze ochránců životního prostředí v této oblasti ([10]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o globálním režimu sankcí EU v oblasti lidských práv (unijní Magnitského zákon) ([11]),

— s ohledem na usnesení ze dne 16. září 2021 obsahující doporučení Komisi o určení genderově podmíněného násilí jako nové oblasti trestné činnosti uvedené v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU ([12]),

— s ohledem na své doporučení Radě a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 17. února 2022 týkající se korupce a lidských práv ([13]),

([5]) Úř. věst. C 118, 8.4.2020, s. 15.
([6]) Úř. věst. C 411, 27.11.2020, s. 30.
([7]) Úř. věst. C 404, 6.10.2021, s. 202.
([8]) Úř. věst. C 474, 24.11.2021, s. 11.
([9]) Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 70.
([10]) Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 111.
([11]) Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 152.
([12]) Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 88.
([13]) Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 295.

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. února 2022 o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2021 ([14]) a na svá předchozí usnesení k předešlým výročním zprávám,

— s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2022 o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem prchajícím před válkou na Ukrajině ([15]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 3. května 2022 o pronásledování menšin z důvodu náboženského přesvědčení nebo vyznání ([16]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 3. května 2022 Na cestě ke strategii EU na podporu vzdělávání dětí na celém světě: zmírňování dopadu pandemie COVID-19 ([17]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 5. května 2022 o dopadu války proti Ukrajině na ženy ([18]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 o boji proti beztrestnosti pachatelů válečných zločinů na Ukrajině ([19]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o situaci v oblasti lidských práv v Sin-ťiangu, včetně sin-ťiangských policejních spisů ([20]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o novém obchodním nástroji pro zákaz výrobků vyrobených za použití nucené práce ([21]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o ohrožení práva na umělé přerušení těhotenství na celosvětové úrovni: možné zrušení práva na umělé přerušení těhotenství Nejvyšším soudem v USA ([22]) a na své usnesení ze dne 7. července 2022 o rozhodnutí Nejvyššího soudu USA o zrušení práv na umělé přerušení těhotenství ve Spojených státech a nutnosti zaručit práva na umělé přerušení těhotenství a zdraví žen v EU ([23]),

— s ohledem na svá usnesení týkající se porušování lidských práv, demokracie a právního státu (tzv. „naléhavá usnesení“), která byla přijata podle článku 144 jednacího řádu od roku 2019, a zejména na tato usnesení přijatá v letech 2021 a 2022,

— s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví,

— s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0298/2022),

A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, jak je stanoveno v článku 2 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že činnost Unie na mezinárodní scéně by měla spočívat na zásadách, které se uplatnily při jejím založení, jejím vývoji a jejím rozšiřování a které hodlá podporovat v ostatním světě, jak je zakotveno v článku 21 Smlouvy o EU;

B. vzhledem k tomu, že účinná ochrana a obrana lidských práv, jakož i lidské důstojnosti musí být v centru všech vnějších politik EU, včetně rozvojových, obchodních, bezpečnostních a obranných politik a politik v oblasti migrace, sousedství a rozšíření;

([14]) Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 191.
([15]) Úř. věst. C 434, 15.11.2022, s. 50.
([16]) Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 33.
([17]) Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 44.
([18]) Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 155.
([19]) Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 68.
([20]) Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 96.
([21]) Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 132.
([22]) Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 120.
([23]) Přijaté texty, P9_TA(2022)0302.

C. vzhledem k tomu, že soudržnost mezi vnitřními a vnějšími politikami EU je nezbytnou součástí věrohodné a účinné politiky EU v oblasti lidských práv;

D. vzhledem k tomu, že Unie je pevně přesvědčena o multilateralismu, globálním řádu založeném na pravidlech, jenž je podmíněn dodržováním mezinárodního práva a demokratických procesů, a souboru univerzálních hodnot, zásad a norem, včetně těch, která jsou stanovena v Chartě OSN, jimiž se mají řídit členské státy OSN a jejich vzájemné vztahy, a plně jej zastává;

E. vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů je základní hodnotou EU; vzhledem k tomu, že právo na rovné zacházení a nepřípustnost diskriminace jsou součástí základních práv, která jsou zakotvena ve Smlouvách a v Listině, a měly by být plně dodržovány; vzhledem k tomu, že právo na nedotknutelnost lidské osobnosti má podle článku 3 Listiny prvořadý význam; vzhledem k tomu, že genderový mainstreaming a intersekcionální přístup by tudíž měly být jako horizontální zásady prováděny a začleněny do všech činností a politik EU;

F. vzhledem k tomu, že vzestup autoritářství, protiliberálních tendencí, populismu a porušování lidských práv na celém světě ohrožuje celosvětový pořádek založený na pravidlech i hodnoty a zásady, na nichž je Unie založena; vzhledem k tomu, že podle indexu demokracie za rok 2021 žije v současné době v demokracii „nějakého typu“ méně než polovina světové populace (45,7 %) a více než 37 % žije v autoritářském režimu;

G. vzhledem k tomu, že terorismus je i nadále jednou z největších hrozeb pro mezinárodní mír a bezpečnost a je jasným porušením lidských práv a základních svobod;

H. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 vedla v důsledku nástrojů a politik zavedených pod záminkou zpomalení šíření viru ke zhoršení situace v oblasti lidských práv po celém světě a že tyto nástroje a politiky jsou v mnoha případech v řadě států spojeny s méně důsledných dodržováním státních demokratických zásad;

I. vzhledem k tomu, že mimořádné situace v oblasti životního prostředí, včetně těch vyplývajících ze změny klimatu a odlesňování, vedou k porušování lidských práv a týkají se nejen lidí v bezprostředním okolí, ale i lidstva jako celku; vzhledem k tomu, že v posledních letech došlo k nárůstu v počtu vražd, útoků a jiných forem násilí páchaného na lidech, kteří brání lidská práva, životní prostředí a přístup lidí k jejich půdě a přírodním zdrojům; vzhledem k tomu, že změna klimatu a zhoršování životního prostředí představují dvě naléhavé a vzájemně propojené výzvy, které jsou základem udržitelného rozvoje i požívání lidských práv na celém světě;

J. vzhledem k tomu, že energetická krize spolu s krizí výroby, jíž Evropa čelí, může zvýšit chudobu a zranitelnost v Evropě, což může případně zhoršit dopad na lidská práva;

K. vzhledem k tomu, že porušování práva na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání, včetně práva věřit či nevěřit, zastávat teistické, agnostické nebo ateistické názory, změnit náboženské vyznání nebo vystoupit z církve a veřejně projevovat svou víru, vede k útlaku, konfliktům a válkám po celém světě;

Obecné trendy a globální výzvy v oblasti demokracie a lidských práv

1. znovu potvrzuje univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a přirozenou důstojnost každé lidské bytosti; zdůrazňuje v tomto ohledu, že je pevně odhodlán řešit výzvy v oblasti lidských práv v EU a na celém světě, a opakuje, že EU a její členské státy mají povinnost usilovat o to, stát se globálním lídrem při prosazování a ochraně lidských práv, základních svobod a demokracie v souladu se základními hodnotami Unie;

2. trvá na tom, že ochrana lidských práv, základních svobod a důstojnosti každé lidské bytosti musí být základním kamenem vnější politiky Unie; za tímto účelem důrazně vybízí Unii, aby usilovala o trvalý ambiciózní závazek učinit z ochrany lidských práv ústřední součást všech politik EU a aby posílila soudržnost mezi vnitřními a vnějšími politikami EU v této oblasti;

3. připomíná, že akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 by se měl používat jako plán priorit EU v oblasti lidských práv, a tudíž by měl být ústředním bodem všech vnějších politik EU; zdůrazňuje, že je důležité, aby členské státy převzaly odpovědnost za akční plán EU a aby veřejně informovaly o svých opatřeních v rámci tohoto plánu; vybízí státní a regionální parlamenty, vnitrostátní instituce pro lidská práva a organizace občanské společnosti, aby přispívaly k provádění vnější politiky EU v oblasti lidských práv ve spolupráci s orgány na úrovni členských států; vyzývá Radu, aby Parlament zapojila do svého budoucího přezkumu a aktualizace veškerých obecných zásad EU v oblasti lidských práv, a požaduje zajištění větší transparentnosti při jejich provádění;

4. vyjadřuje hluboké znepokojení nad vážnými hrozbami pro lidská práva a demokracii na celém světě a konstatuje, že počet demokracií nadále klesá, zatímco počet autoritářských režimů vzrůstá a téměř 75 % světové populace zaznamenalo v uplynulém roce ve své zemi zhoršení situace v oblasti lidských práv; se znepokojením zdůrazňuje závažné porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva ve stále větším počtu míst na celém světě a rozšířenou beztrestnost za tato porušení;

5. vyjadřuje politování nad tím, že navzdory potřebě soustředit se na reakce na hrozby, které představuje změna klimatu, a na zotavení se z negativních dopadů pandemie COVID-19 prostřednictvím globální solidarity zesílili někteří autoritářští vůdci – vedle špatného řízení pandemie a celosvětových zdrojů – represe vůči politické opozici, disentu, obráncům lidských práv, organizacím občanské společnosti, včetně komunitních organizací a organizací založených na určitém přesvědčení a náboženských organizací, a nezávislým sdělovacím prostředkům a současně podněcovali a rozšiřovali stávající vnitřní i mezinárodní konflikty a vyvolávali nové konflikty s ničivými dopady na lidská práva; odsuzuje několik případů, kdy autoritářští vůdci zneužili dopady pandemie k ospravedlnění utažení represivních politik;

6. zdůrazňuje, že je důležité, aby EU a její členské státy vystupovaly, a to zejména na multilaterálních fórech, při řešení globálních výzev v oblasti lidských práv a demokracie důsledně a jednotně a zachovávaly jednotu v rámci svých vnitřních a vnějších politik; je toho názoru, že zachování pravidla jednomyslnosti pro některá zahraničněpolitická rozhodnutí EU, včetně sankcí vůči pachatelům porušování lidských práv, brání nezbytným rozhodným krokům daným měnící se geopolitickými okolnostmi, a proto by mělo být znovu zváženo;

7. naléhavě vyzývá EU a její členské státy, aby na celém světě zintenzivnily své úsilí o podporu demokracie a lidských práv; vyzývá v tomto ohledu EU a její členské státy, aby bránily nepřijatelným pokusům o oslabení demokratických institucí a všeobecných lidských práv a o zmenšení prostoru pro občanskou společnost a její úlohu a aby tak činily jednotlivě i ve spolupráci s podobně smýšlejícími mezinárodními partnery; znovu potvrzuje hodnotu multilateralismu jako nástroje k dosažení tohoto cíle; zdůrazňuje, že je důležité, aby se otázky demokracie a lidských práv staly ústředním bodem diplomatických vztahů EU se všemi protějšky, zejména se zeměmi považovanými za strategické partnery; navíc zdůrazňuje, že je důležité, aby se záležitosti týkající se lidských práv staly ústředním bodem parlamentní činnosti EU, včetně přeměny podvýboru pro lidská práva na samostatný výbor; bere na vědomí zahájení pilotního projektu na vytvoření evropské diplomatické akademie dne 26. srpna 2022;

8. opakuje, že ambiciózní závazek a rétorika zahraniční politiky EU v oblasti lidských práv vyžadují, aby EU šla příkladem, aby nebyla oslabena její důvěryhodnosti v boji proti celosvětovému úpadku demokracie; vyzývá orgány, instituce a jiné subjekty EU, včetně Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), aby ve společné zahraniční a bezpečnostní politice EU zajistily důsledné provádění závazků EU a členských států v oblasti lidských práv; v tomto ohledu je vybízí, aby využily všech diplomatických nástrojů, a to jak soukromě, tak veřejně, na dvoustranné úrovni, ale i na mnohostranných fórech s cílem upozorňovat na otázky lidských práv v partnerských zemích; opakuje svou výzvu EU, aby posuzovala veškeré porušování předpisů v souvislosti s vlastními politikami, projekty a financováním – a to i ze strany Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj – s mimořádnou pečlivostí a aby mu předcházela, a to tím, že vytvoří mechanismus pro podávání stížností ze strany jednotlivců i skupin, jejichž práva mohla být v důsledku činnosti EU v těchto zemích porušena;

Útočná válka Ruska vůči Ukrajině

9. co nejdůrazněji odsuzuje nezákonnou, neodůvodněnou a nevyvolanou ruskou útočnou válku proti Ukrajině, jakož i zapojení Běloruska tím, že Rusku umožňuje provádět smrtící útoky na Ukrajinu ze svého území; vyjadřuje v tomto ohledu hluboké znepokojení nad lidským utrpením a odsuzuje závažné porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, jehož se dopouští ruské ozbrojené síly a jejich zástupci na Ukrajině;

10. vítá společné úsilí EU, jejích členských států a občanské společnosti v reakci na tuto válku; dále vítá solidaritu, kterou projevila značná řada zemí vůči Ukrajině, jak ukázaly jejich postoje během zasedání Valného shromáždění OSN a hlasování o nezákonné válce na Ukrajině; opakuje, že je třeba posílit diplomatické úsilí ve státech, které se zdržely hlasování nebo hlasovaly proti rezoluci přijaté Valným shromážděním OSN dne 2. března 2022 o agresi vůči Ukrajině a následným rezolucím o této záležitosti, s cílem vysvětlit závažnost ruské agrese a potřebu jednomyslné reakce mezinárodního společenství s ohledem na toto flagrantní porušení mezinárodního práva; vyzývá EU a její členské státy, aby poskytly ukrajinskému lidu podporu, kterou potřebuje k obraně své svobody, demokracie, lidských práv a mezinárodního práva; vítá bezprecedentní sankce, které byly uloženy v souvislosti s válkou, a vyzývá k jejich koordinovanému uplatňování; kromě toho vyzývá EU a její členské státy, aby posílily nezávislé ruské organizace občanské společnosti a podpořily jejich úsilí s cílem pomoci položit základy budoucí demokracie v Rusku;

11. důrazně odsuzuje krutosti a válečné zločiny a závažné porušování mezinárodního humanitárního práva, včetně sexuálního násilí, genderově podmíněného násilí a mučení a zabíjení civilistů a válečných vězňů spáchaných ruskými ozbrojenými silami a jejich zástupci v ruské agresivní válce proti Ukrajině, a vyjadřuje nad touto situací závažné znepokojení; naléhavě vyzývá k přijetí všech nezbytných opatření, aby se zajistilo, že budou co nejdříve odhaleni a pohnáni k odpovědnosti pachatelé válečných zločinů a porušování lidských práv na Ukrajině, a aby byla zajištěna účinná náhrada škod, jež utrpěli ukrajinští civilisté; vyzývá EU a její členské státy, aby i nadále v tomto směru poskytovaly plnou podporu příslušným zúčastněným stranám, opatřením a mechanismům v této oblasti, včetně ukrajinských státních zástupců, vyšetřovatelů a soudců, Mezinárodního trestního soudu (MTS), vyšetřovací komise Rady OSN pro lidská práva a vnitrostátních vyšetřování podle zásady univerzální jurisdikce; vítá v tomto ohledu skutečnost, že EU poskytla podporu vyšetřovacím kapacitám MTS, aby mu pomohla zintenzivnit vyšetřování válečných zločinů na Ukrajině; zdůrazňuje, že je důležité urychleně shromáždit a uchovat důkazy o válečných zločinech a zločinech proti lidskosti, a vítá snahy občanské společnosti v tomto ohledu; žádá Komisi, aby při tomto procesu poskytla veškerou nezbytnou pomoc, včetně finančních prostředků z Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI – Globální Evropa), a naléhavě vyzývá členské státy, aby se do tohoto procesu samy zapojily, kdykoliv mohou; vítá pozměněný mandát poradní mise EU na Ukrajině a návrh Komise na prodloužení mandátu Eurojustu na podporu boje proti beztrestnosti za všech okolností; požaduje informované rozhodnutí o nejvhodnějších řešeních, jak povolat k zodpovědnosti jednotlivce a subjekty odpovědné za ruskou válku proti Ukrajině a za válečné zločiny spáchané na ukrajinském území, což by mělo zahrnovat aktivaci stíhání zločinu agrese u speciálně vytvořeného mezinárodního soudu nebo v pravomoci MTS;

12. vyzývá EU a její členské státy, aby i nadále využívaly všechny nástroje, které mají k dispozici, na podporu boje za osvobození Ukrajiny od okupantů a na podporu osob prchajících z Ukrajiny, které hledají podporu v členských státech EU; konstatuje, že od začátku ruské agrese proti Ukrajině vstoupilo do EU 8,8 milionu Ukrajinců, z nichž 4 miliony jsou registrovány v rámci systému dočasné ochrany nebo v podobných vnitrostátních systémech ochrany v Evropě; vítá veškeré projevy solidarity a pomoci, kterou projevili s ukrajinským lidem občané EU, včetně jejich zapojení do humanitární pomoci, a vítá aktivaci směrnice o dočasné ochraně ([24]) s cílem udělit okamžitou ochranu a práva vysídleným Ukrajincům přijíždějícím do EU; poukazuje na význam většího financování pro hostitelské země, včetně většího zaměření na přístup ke vzdělání, ekonomickým příležitostem, bydlení, zdravotní péči a integraci do hostitelských společností; zdůrazňuje, že je třeba podporovat mimo jiné oběti sexuálního, genderově podmíněného a reprodukčního násilí;

13. odsuzuje nucené přesídlování a deportaci ukrajinských dětí, včetně dětí ze zdravotních zařízení, do Ruské federace a na území okupovaná Ruskem a nad jejich nucené adopce ruskými rodinami; vyzývá EU a její členské státy, aby tyto děti pomohly lokalizovat a sloučit je s jejich rodinami nebo zákonnými opatrovníky;

([24]) Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

14. zdůrazňuje, že nelegální, neodůvodněná a nevyprovokovaná útočná válka Ruska proti Ukrajině má obrovský dopad na celosvětové potravinové zabezpečení, protože Ukrajina je pátým největším vývozcem obilí na světě;

15. vyjadřuje hluboké znepokojení nad bezpečností jaderných zařízení na Ukrajině, která jsou neustále ohrožena vojenským ostřelováním; vyzývá EU, její členské státy a mezinárodní společenství, aby kolem těchto jaderných zařízení vytvořily bezpečnostní zóny;

Posílení politik, nástrojů a diplomacie EU v zájmu ochrany a prosazování lidských práv a demokracie ve světě

Nástroj NDICI – Globální Evropa a tematický program pro lidská práva a demokracii

16. vyzývá EU, aby uvažovala o tom, jak ve všech nástrojích a strategiích EU prosazovat a co nejlépe uplatňovat přístup založený na lidských právech s cílem posílit zahraniční politiku EU v oblasti lidských práv a přizpůsobovat se měnící se geopolitické situaci a ovlivňovat ji; zdůrazňuje, že jedním z hlavních nástrojů, které má EU k dispozici ke zlepšení situace v oblasti lidských práv na celém světě a k podpoře odolných, inkluzivních a demokratických společností a zároveň k boji proti vlivu autoritářských režimů, je nástroj NDICI – Globální Evropa, včetně jeho tematického programu pro lidská práva a demokracii; zdůrazňuje, že pro ochranu lidských práv a demokracie v jejich zemích má zásadní význam zapojení místních subjektů občanské společnosti, a opakuje svou výzvu k jejich plnému zapojení do všech relevantních vnějších činností EU; v této souvislosti vítá nedocenitelnou pomoc, kterou v současnosti poskytují organizace občanské společnosti a aktivisté po celém světě v rámci tematického programu pro lidská práva a demokracii nástroje NDICI – Globální Evropa a v rámci Evropské nadace pro demokracii; zdůrazňuje význam, který přikládá nástroj NDICI – Globální Evropa prosazování lidských práv a demokracie se strategickými mezinárodními a místními partnery, mimo jiné prostřednictvím volebních pozorovatelských misí EU; zdůrazňuje úlohu Parlamentu v procesu přípravy programů tohoto nástroje a vyzývá Komisi a ESVČ, aby zlepšily sdílení veškerých relevantních informací tak, aby Parlament mohl odpovídajícím způsobem plnit svou úlohu zakotvenou ve smlouvách, zejména během geopolitických dialogů na vysoké úrovni s Komisí; vyzývá Komisi a ESVČ, aby zahájily dialog s Parlamentem s cílem zajistit v tomto ohledu zlepšení;

17. zdůrazňuje význam dlouhodobého plánování a pokračující podpory projektů a iniciativ v rámci nástroje NDICI – Globální Evropa, zejména pokud jde o regiony zasažené konflikty, válkou a přírodními katastrofami; vyzývá Komisi a ESVČ, aby začlenily podporu demokracie jako průřezovou prioritu do všech tematických a zeměpisných programů nástroje NDICI – Globální Evropa;

18. opakuje svou výzvu k větší transparentnosti, pokud jde o ustanovení týkající se lidských práv při financování dohod v rámci NDICI – Global Europe, a vyjasnění mechanismu a kritérií pro pozastavení těchto dohod v případě porušení lidských práv, demokratických zásad nebo právního státu, jakož i v závažných případech korupce; vyzývá Komisi, aby se v zemích, v nichž dochází k rozsáhlému porušování lidských práv a represím vůči obráncům lidských práv, vyhýbala využívání rozpočtové podpory pro vlády třetích zemí jako operativního způsobu spolupráce;

Zvláštní zástupce EU pro lidská práva

19. plně podporuje činnost zvláštního zástupce EU pro lidská práva v obraně a prosazování lidských práv ve světě prostřednictvím spolupráce se třetími zeměmi a s podobně smýšlejícími partnery, jakož i jeho důležitou úlohu při zvyšování účinnosti politik EU v oblasti lidských práv prostřednictvím úsilí o zvýšení soudržnosti těchto politik; zdůrazňuje potřebu úzké spolupráce mezi zvláštním zástupcem EU pro lidská práva a dalšími zvláštními zástupci EU pro jednotlivé země a regiony s cílem dále zlepšit tuto soudržnost politik, a vyzývá k většímu zviditelnění úlohy zvláštního zástupce EU pro lidská práva; zdůrazňuje význam toho, aby zvláštní zástupce EU pro lidská práva i nadále spolupracoval s mezinárodními organizacemi, včetně OSN a jejích zvláštních zpravodajů jmenovaných Radou OSN pro lidská práva, a se zástupci a vyslanci jiných zemí zodpovědnými za záležitosti týkající se lidských práv; vyzývá zvláštního zástupce EU, aby veřejně více komunikoval s jednotlivými obránci lidských práv a aby úzce spolupracoval s organizacemi občanské společnosti a obránci lidských práv sídlícími v EU a jednotlivých zemích; zdůrazňuje, že je důležité, aby zvláštní zástupci EU pro situaci v jednotlivých zemích a regionech spolupracovali s vnitrostátními orgány na ochraně lidských práv a jednotlivých případů; vybízí zvláštního zástupce EU pro lidská práva, aby pokračoval v diplomatickém úsilí o posílení podpory EU mezinárodnímu humanitárnímu právu a mezinárodní spravedlnosti;

20. opakuje, že jmenování zvláštního zástupce EU pro lidská práva by mělo být předmětem předchozího slyšení v Parlamentu; doporučuje vytvořit rámec, podle kterého bude zvláštní zástupce EU pro lidská práva odpovědný Parlamentu za dosažení cílů stanovených v jeho pracovním programu na začátku jeho mandátu a bude muset pravidelně podávat zprávu o pokroku při plnění těchto cílů; zdůrazňuje, že ačkoliv Parlament udržuje spolupráci s ESVČ, která byla rozšířena rozhodnutím Rady 2010/427/EU ([25]) a prohlášením místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku z roku 2010 o politické odpovědnosti, je nezbytné dále posilovat rámec interinstitucionálních vztahů mezi Parlamentem a ESVČ, včetně jejích delegací, v oblasti otázek týkajících se lidských práv; zdůrazňuje, že ESVČ musí zapojit Parlament do vypracování pokynů pro provádění nástrojů EU v oblasti lidských práv, jako jsou obecné zásady EU v oblasti lidských práv nebo mechanismy EU týkající se náležité péče a boje proti korupci, mimo jiné ve třetích zemích;

21. zdůrazňuje, že je důležité řešit výzvy, které vyvstávají při koordinaci mezi orgány EU, pokud jde o řízení vnějších vztahů EU v oblasti lidských práv; vítá zvýšenou koordinaci mezi delegacemi EU, ústředím ESVČ a Generálním ředitelstvím pro mezinárodní partnerství, pokud jde o naléhavé případy jednotlivých obránců lidských práv;

Zvláštní vyslanec EU pro podporu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU

22. s politováním konstatuje, že funkce zvláštního vyslance EU pro podporu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU je již více než rok neobsazena; znovu vyzývá Radu a Komisi, aby provedly rychlé, transparentní a komplexní posouzení účinnosti a přidané hodnoty mandátu zvláštního zpravodaje, včetně institucionálního postavení, s cílem poskytnout mu odpovídající lidské a finanční zdroje a odpovídajícím způsobem podporovat institucionální mandát, kapacitu a povinnosti zvláštního vyslance; vítá, že dne 7. prosince 2022 byl zvláštním vyslancem pro podporu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU jmenován Frans van Daele; připomíná, že úkoly tohoto zvláštního vyslance by se měly zaměřit na prosazování a ochranu svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání a přesvědčení i práva nevěřit, odpadnout od víry a zastávat ateistické názory; zdůrazňuje, že zvláštní vyslanec by měl rovněž věnovat zvláštní pozornost nuceným konverzím, zneužívání právních předpisů týkajících se rouhačství a postavení ohrožených nevěřících;

23. doporučuje, aby zvláštní vyslanec úzce spolupracoval se zvláštním zástupcem EU pro lidská práva a pracovní skupinou Rady pro lidská práva a jejich činnost doplňoval; navíc vyzývá, aby zvláštní vyslanec prováděl pravidelné konzultace s Parlamentem a spolupracoval s komisaři, vyslanci a velvyslanci členských států, kteří jsou odpovědní za podporu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení za účelem koordinace opatření;

Dialogy EU o lidských právech a další dvoustranné kontakty se třetími zeměmi

24. zdůrazňuje, že dialogy o lidských právech se třetími zeměmi představují příležitost umožňující zaměřit se na výzvy v oblasti lidských práv, a vyzývá k tomu, aby byly provedeny s orientací na výsledky, byly pravidelně přezkoumávány a byl plně využit jejich potenciál; opět vyzývá k tomu, aby dialogy o lidských právech byly od počátku založeny na jasném souboru kritérií, který umožní sledovat účinnost dialogů; vyzývá ESVČ, aby výsledky dialogů systematicky vyhodnocovala a odpovídajícím způsobem na ně navazovala a aby o tomto vyhodnocování podávala informace; zdůrazňuje, že mají-li být dialogy účinné, nesmí být používány jako samostatný nástroj, ale měly by být namísto toho začleňovány do komplexního souboru činností EU, včetně činností týkajících se obchodní politiky EU, prováděných ve spolupráci s příslušnými třetími zeměmi, což umožní účinněji prosazovat rozměr lidských práv a posílit poselství dialogů; připomíná, že v rámci dialogů o lidských právech je důležité zdůrazňovat jednotlivé případy, zejména ty, na něž Parlament upozornil ve svých usneseních, jakož i na ohrožené laureáty a finalisty Sacharovovy ceny, a zajistit odpovídající navazující opatření a podávání zpráv Parlamentu o opatřeních přijatých v těchto případech;

25. zdůrazňuje význam systematických, skutečných, přístupných a inkluzivních konzultací se všemi organizacemi občanské společnosti a zúčastněnými stranami v rámci celého procesu dialogů o lidských právech;

([25]) Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost (Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30).

26. vítá opětovné zahájení dialogů o lidských právech se třetími zeměmi, které vyplynulo z příznivějšího kontextu pro jednání; zastává názor, že pokud nebude v návaznosti na řadu dialogů o lidských právech vykázán žádný hmatatelný pokrok, jak k tomu došlo v řadě případů, měla by EU upravit své cíle, mimo jiné i pokud jde o širší aspekty budování dvoustranných vztahů;

Delegace EU

27. považuje za mimořádně důležité provést veškerá možná opatření za účelem zvýšení povědomí o obecných zásadách EU v oblasti lidských práv v delegacích EU a naléhavě vyzývá všechny delegace, aby zajistily náležité provádění těchto obecných zásad; v této souvislosti opakuje svou výzvu delegacím EU a jejich „kontaktním místům" pro lidská práva ve třetích zemích, aby se více zapojovaly tím, že budou poskytovat pravidelnou podporu obráncům lidských práv, včetně ohrožených laureátů a finalistů Sacharovovy ceny, a tím, že se budou důkladně věnovat tématům a jednotlivým případům, na které bude upozorněno v usneseních Parlamentu o porušování lidských práv, demokracie a zásad právního státu; vyzývá úředníky v delegacích EU, aby upozorňovali státní orgány na případy útlaku a stíhání obránců lidských práv, demokratické opozice a aktivistů z řad občanské společnosti, a pokud dotčení jednotlivci jsou zadržováni, monitorovali jejich situaci, navštěvovali je ve věznici, účastnili se jejich soudních řízení a upozorňovali na jejich případy v dialozích o lidských právech, které EU vede s dotčenými zeměmi;

28. upozorňuje na případy, kdy mise členských států EU a delegace EU zvolily odlišné přístup k ochraně lidských práv a jejich prosazování ve třetích zemích, ačkoliv členské státy učinily v této věci společný závazek; zdůrazňuje, že velvyslanectví členských států EU, podobně jako delegace EU, by měla zastávat stále větší úlohu při prosazování a ochraně lidských práv i při podpoře občanské společnosti ve třetích zemích; vyzývá delegace EU, aby zřídily pracovní skupiny pro lidská práva, ve kterých budou zastoupeni příslušné útvary velvyslanectví členských států a delegací EU, a aby úzce spolupracovaly se zástupci mezinárodních a regionálních organizací občanské společnosti v dotčených třetích zemích;

Globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv („Magnitského zákon EU")

29. vítá skutečnost, že globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv je stále častěji využíván jako základní nástroj, který posiluje úlohu EU jakožto globálního aktéra v oblasti lidských práv tím, že Radě umožňuje přijímat cílené sankce; žádá, aby omezující opatření, která již byla přijata, byla účinně, v plném rozsahu a koordinovaně uplatňována a aby byla v případě potřeby přijata dodatečná opatření; vyzývá EU, aby tento nástroj dynamičtěji využívala jako nedílnou součást své zahraniční politiky v oblasti lidských práv; požaduje důkladné, důsledné a jednotné uplatňování omezujících opatření a jejich sledování ve všech členských státech jako jednu z podmínek důvěryhodnosti a účinnosti vnější činnosti EU; vyzývá EU, aby spolupracovala s podobně smýšlejícími partnery s cílem povzbudit více zemí k přijetí sankčních režimů a koordinovat přijímání cílených omezujících opatření společně, tak aby se maximalizovala jejich účinnost na celosvětové úrovni; vítá závazek předsedkyně Komise učiněný v jejím projevu o stavu Unie z roku 2022 předložit opatření za účelem modernizace legislativního rámce EU pro boj proti korupci a začlenit korupci do globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv, což je v souladu s postojem Parlamentu, s cílem účinně se zaměřit na subjekty, které po finanční a hospodářské stránce umožňují další fungování subjektů, jež porušují lidská práva; opakuje svou výzvu k zavedení hlasování kvalifikovanou většinou pro přijímání rozhodnutí v rámci Rady a uplatňování sankcí podle globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv; opět vyzývá Komisi a Radu, aby při přijímání budoucích cílených sankcí usilovaly o začleňování doporučení Parlamentu uvedených v jeho usneseních i jinde;

30. vítá zařazení subjektů na seznam v roce 2021 v rámci globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv; vyzývá Radu, členské státy a ESVČ, aby vypracovaly strategii pro zlepšení interakce mezi globálním režimem sankcí EU v oblasti lidských práv a zeměpisnými sankčními režimy, zejména prostřednictvím lepšího využívání globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv k boji proti porušování práv, která nelze připsat konkrétnímu státu, např. v případech, kdy se žoldnéři dopouštějí porušování lidských práv na územích mimo kontrolu vlády nebo v přeshraničních případech, jako je obchodování s lidmi;

31. vyjadřuje hluboké znepokojení nad záměrnými politikami některých zemí spočívající v zatýkání, svévolném zadržování a stíhání cizinců, včetně občanů EU, na základě vykonstruovaných obvinění pro účely propagandy, využívání vězňů jako nástroje mezinárodních jednání a výměn nebo jako prostředku politického nátlaku, a tyto praktiky odsuzuje; zdůrazňuje, že zavádění této politiky do praxe představuje akt braní rukojmí ve smyslu Mezinárodní úmluvy proti braní rukojmí; vyzývá Komisi, ESVČ a členské státy, aby přijaly opatření s cílem zabránit těmto činům a aby varovaly občany EU, zejména občany s dvojím občanstvím, před rizikem zatčení při návštěvě určitých zemí; vyzývá Radu, aby zvážila uplatňování omezujících opatření v rámci globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv na osoby nebo subjekty odpovědné za svévolné zatýkání nebo zadržování občanů EU jakožto „státních rukojmích";

Středa 18. ledna 2023

Korupce a lidská práva

32. zdůrazňuje, že korupce vážně oslabuje demokratickou správu a řízení, brání požívání lidských práv po celém světě, usnadňuje a zacykluje porušování lidských práv a zásad právního státu a neúměrně dopadá na nejzranitelnější a marginalizované jednotlivce a skupiny ve společnosti; vyzývá k tomu, aby se boj proti korupci stal součástí veškerého úsilí a politik EU na podporu lidských práv a demokracie, a to na základě vypracování konkrétní globální protikorupční strategie, včetně programů v rámci vnějších finančních nástrojů EU, a posílením kontrolní úlohy Parlamentu; zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité, aby EU a její členské státy šly příkladem tím, že budou bojovat proti korupci spojené se subjekty se sídlem v EU, tím, že na své vnější financování budou uplatňovat nejvyšší standardy transparentnosti a budou více podporovat organizace občanské společnosti, aktivisty a investigativní novináře zapojené do boje proti korupci;

33. vyzývá k tomu, aby EU pracovala na návrhu na vytvoření souboru protikorupčních norem, které by byly všeobecně použitelné po celém světě, s cílem podporovat zřízení účinných protikorupčních orgánů a přijetí solidních regulačních rámců a bojovat proti daňovým rájům; vybízí k podpoře spolupráce mezi EU, jejími členskými státy, třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, zejména na úrovni soudnictví, vymáhání práva a zpravodajských služeb, s cílem vyměňovat si osvědčené postupy a účinné nástroje pro boj proti korupci a její prevenci; vyzývá k vyvíjení úsilí o zřízení mezinárodního protikorupčního soudu pod dohledem OSN;

Doložky o lidských právech v mezinárodních dohodách

34. opět vyzývá k tomu, aby byly do dohod mezi EU a třetími zeměmi začleňovány spolehlivé doložky o lidských právech, jež by byly podpořeny jasným souborem kritérií a postupů, které by se uplatnily v případě porušování lidských práv; vyzývá Komisi a ESVČ, aby aktivně uvažovaly o tom, jak zajistit účinné monitorování a prosazování doložek o lidských právech ve stávajících mezinárodních dohodách; zdůrazňuje, že pokud třetí země doložky o lidských právech dlouhodobě porušují, měla by EU reagovat rychle a rozhodně a příslušné dohody třeba i pozastavit, pokud se jiné možnosti ukáží jako neúčinné; zdůrazňuje, že přezkum systému všeobecných celních preferencí (GSP), probíhající legislativní postup týkající se nového nařízení o GSP a přezkum provádění mezinárodních úmluv týkajících se lidských práv, včetně pracovních práv, ze strany zemí, které jsou příjemci v rámci systému GSP, nabízí příležitost, jak posílit závazek podporovat dodržování lidských práv v dotčených třetích zemích;

35. vyzývá Komisi, aby při vyjednávání o dohodách o volném obchodu se třetími zeměmi stanovila povinnost, že tyto země musejí ratifikovat hlavní mezinárodní úmluvy týkající se lidských práv, pracovních práv a životního prostředí, včetně Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech; zdůrazňuje, že k ratifikaci těchto úmluv třetími zeměmi by mělo v ideálním případě dojít před uzavřením jednání o dohodě o volném obchodu, aby se tak dodržování těchto úmluv povýšilo na jeden ze zásadních aspektů dohod o volném obchodu a aby byly dohodnuty příslušné doložky; dále vyzývá k tomu, aby se v hlavních ustanoveních dohod o volném obchodu uznávalo, že smluvní strany musí dodržovat a chránit lidská práva, jak je uvedeno ve Všeobecné deklaraci lidských práv, zvykovém právu a mezinárodních úmluvách, jichž jsou stranami;

36. zdůrazňuje význam kvalitního předběžného a následného posouzení dopadů na udržitelnost a požaduje značné zlepšení jejich kvality; zdůrazňuje, že cílem posouzení dopadů na udržitelnost by mělo být zajistit, aby dohoda, která je v současnosti předmětem jednání, ve svých podrobných a formulačně složitých doložkách stanovila dostatečné nástroje k tomu, aby se předešlo negativním dopadům na lidská práva; doporučuje, aby organizace občanské společnosti byly součástí řízení posouzení dopadů na udržitelnost, aby byla posouzení prováděna odborníky na lidská a pracovní práva a aby byl zohledněn příspěvek organizací občanské společnosti;

Činnosti na podporu demokracie

37. zdůrazňuje, že na rok 2022 připadá 10. výročí rozhodnutí Parlamentu uplatňovat politické vedení a zavázat se k významnému pokroku ve své činnosti na podporu demokracie, které uplatňuje od roku 2014 prostřednictvím komplexního přístupu k podpoře demokracie; zejména vítá jeho podporu zaměřenou na budování kapacit partnerských parlamentů, mediaci a kulturu dialogu a kompromisu, a to i mezi mladými politickými vůdci, jakož i na posilování postavení poslankyň, obránkyň lidských práv a zástupkyň organizací občanské společnosti a svobodných sdělovacích prostředků; vyzývá Komisi, aby ve své činnosti v těchto oblastech pokračovala a zintenzivnila ji a aby posílila financování a pomoc institucím EU a dalším organizacím založeným na grantech a současně dodržovala zásadu nediskriminace;

zdůrazňuje, že v současné situaci zvýšeného globálního napětí a represí v rostoucím počtu zemí je přímá podpora organizací občanské společnosti, obránců lidských práv a lidí, kteří vyjadřují kritické a nesouhlasné názory, nanejvýš důležitá;

38. zdůrazňuje význam volebních pozorovatelských misí EU a příspěvek Parlamentu k rozvoji a zlepšování jejich metodiky; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby zvážila aktualizaci metodiky pro pozorování voleb tak, aby odrážela vývoj v posledních dvou desetiletích; naléhavě vyzývá třetí země, aby uvedly do praxe doporučení volebních pozorovatelských misí EU s cílem zlepšit organizaci a prostředí budoucích volebních procesů, a posílit tak jejich transparentnost a zákonnost a tím i zlepšit demokratické normy daných států; zdůrazňuje význam posílení podpory EU pro místní pozorovatele voleb, zejména pokud jde o jejich ochranu; znovu vyzývá EU, aby úzce spolupracovala s domácími a mezinárodními organizacemi, jako je Úřad OBSE pro demokratické instituce a lidská práva, Rada Evropy a ostatní organizace, které schválily Deklaraci zásad pro mezinárodní pozorování voleb;

Multilateralismus a činnost EU na mnohostranné úrovni

39. znovu připomíná, že účinná ochrana lidských práv po celém světě vyžaduje silnou mezinárodní spolupráci na mnohostranné úrovni; zdůrazňuje zvláště důležitou úlohu OSN a jejích orgánů jako hlavního fóra, které musí být schopno účinně prosazovat úsilí o mír a bezpečnost, udržitelný rozvoj a dodržování lidských práv a mezinárodního práva; vyzývá EU a její členské státy, aby činnost OSN i nadále podporovaly, a to jak politicky, tak finančně, včetně všech lidskoprávních orgánů OSN, zejména orgánů zřízených smlouvami a zvláštními postupy; vyzývá generálního tajemníka OSN, aby na tyto účely poskytl odpovídající zdroje z rozpočtu OSN, a naléhavě vyzývá členské státy, aby zvýšily své dobrovolné příspěvky; zdůrazňuje, že je třeba, aby EU a její členské státy usilovaly o jednotné vystupování jak v OSN, tak na dalších mnohostranných fórech a aby takto prosazovaly nejvyšší normy v oblasti lidských práv; připomíná povinnost všech členských států OSN prosazovat a chránit veškerá lidská práva a základní svobody, jak je zakotveno v zakládající chartě OSN a rezoluci Valného shromáždění OSN 60/251; vyjadřuje politování nad tím, že dva stálí členové Rady bezpečnosti OSN jsou odpovědní za hrubé porušování lidských práv, totiž za válečné zločiny, a dokonce genocidu; vyzývá členské státy OSN, aby nečinily kroky zpět, které by oslabovaly ochranu lidských práv; zdůrazňuje odpovědnost Rady OSN pro lidská práva za řešení všech závažných případů porušování lidských práv na celém světě; odsuzuje skutečnost, že řada členů Rady OSN pro lidská práva očividně ignoruje své závazky v oblasti lidských práv, prokazatelně se v minulosti dopouštěla vážných porušení lidských práv a nespolupracuje s mechanismy OSN pro lidská práva; vyzývá v této souvislosti k zásadní reformě kritérií pro členství v Radě OSN pro lidská práva; vyzývá ESVČ, aby iniciovala úsilí o koordinovaný postoj EU a členských států a stála v jeho čele, pokud jde o členství v Radě OSN pro lidská práva, který by podporoval větší transparentnost volebního procesu, zejména zveřejňováním hlasování členských států EU a zdůvodňováním jejich hlasování, podporoval skutečně konkurenční proces, kdy bude zajištěno, aby všechny tři regionální bloky, jejichž jsou členské státy členy, nabízely více kandidátů, než je křesel, a zajišťoval odpovědnost kandidátů prostřednictvím kontroly jejich dobrovolných závazků a výsledků v oblasti spolupráce s Radou OSN pro lidská práva a orgány zřízenými smlouvami a zvláštními postupy;

40. důrazně odsuzuje veškeré útoky na držitele mandátu zvláštního postupu OSN a na nezávislost jejich mandátů; vyzývá členské státy a demokratické partnery EU, aby rozhodně bojovali proti těmto pokusům a zavedli veškerá možná opatření, která pomohou zajistit bezpečný a otevřený prostor pro interakci jednotlivců a organizací občanské společnosti s OSN, jejími zástupci a mechanismy; zdůrazňuje práci vyšetřovacích a zjišťovacích misí OSN, které jsou stále více využívány k reakci na případy závažného porušování mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva v oblasti lidských práv a k boji proti beztrestnosti;

41. vyzývá k tomu, aby EU a členské státy podporovaly posilování regionálních systémů pro lidská práva, a to i prostřednictvím finanční pomoci a výměny zkušeností napříč regiony; zdůrazňuje zejména zásadní úlohu monitorovacích orgánů a soudních mechanismů zřízených v rámci těchto regionálních systémů a jejich doplňkovost se systémem OSN pro lidská práva;

42. vyzývá EU a její členské státy, aby se postavily do čela úsilí na mnohostranných fórech s cílem podpořit přijetí všeobecně uznávané definice terorismu, a to s ohledem na cíl bojovat proti tomuto neblahému jevu; vyzývá je dále, aby stály v čele úsilí v souvislosti s osmým přezkumem globální strategie OSN pro boj proti terorismu v roce 2023 s cílem

vložit tam důrazné formulace uznávající negativní dopad zneužívání protiteroristických právních předpisů a politik na občanský prostor, a naléhavě vyzývá všechny státy, aby přijaly nezbytné kroky k reformě nebo zrušení svých protiteroristických právních předpisů s cílem zajistit, aby neměly negativní dopad na občanskou společnost a obránce lidských práv; vyzývá EU a její členské státy, aby v rámci fór OSN stály v čele úsilí o navázání konstruktivního dialogu s organizacemi občanské společnosti a obránci lidských práv a zajistily, aby byli smysluplně zapojeni do všech fází vytváření a provádění protiteroristických politik;

43. je hluboce znepokojen stále četnějšími útoky na celosvětový pořádek založený na pravidlech ze strany autoritářských režimů, mimo jiné i formou zpochybňování univerzálnosti lidských práv, jejich relativizací, jejich prohlašováním za nástroj kulturní hegemonie západních zemí, erozí mezinárodního práva v oblasti lidských práv v podobě jeho reinterpretace a podkopávání fungování orgánů a mechanismů OSN, které mají vést státy k odpovědnosti za porušování lidských práv; zdůrazňuje, že EU musí bránit univerzálnost lidských práv jako jednu z hlavních priorit a za tímto účelem vést pakt a pracovat společně s jinými demokraciemi a podobně smýšlejícími partnery na posílení multilaterálních organizací a bránit světový pořádek založený na pravidlech před nastupujícími autoritářskými mocnostmi; zdůrazňuje, že snížená účinnost těchto orgánů OSN s sebou nese skutečné náklady v podobě konfliktů, ztrát na životech a lidského utrpení a vážně oslabuje všeobecnou schopnost zemí řešit globální výzvy; vyzývá členské státy EU a podobně smýšlející partnery, aby se více snažily tento trend zvrátit;

44. zdůrazňuje, že je třeba provést nestranný, spravedlivý a transparentní přezkum žádostí nevládních organizací o poradní status v Hospodářské a sociální radě OSN (ECOSOC); vyzývá k přijetí kroků k vytvoření vlastního křesla pro Unii na každém mnohostranném fóru, včetně Rady bezpečnosti OSN, vedle již existujícího stálého křesla pro jeden ze členských států v Radě bezpečnosti, což by posílilo schopnost EU jednat, jakož i její soudržnost a důvěryhodnost ve světě; vyzývá EU a její členské státy, aby se zúčastnily všeobecné rozpravy ve Valném shromáždění OSN, a naléhavě vyzývá členy Hospodářské a sociální rady, aby i nadále řešili neodůvodněné překážky, kterým nevládní organizace čelí při získávání akreditace ECOSOC, zejména v případě těch organizací, jejichž žádosti jsou projednávány po velmi dlouhou dobu;

Dodržování mezinárodního humanitárního práva

45. se znepokojením bere na vědomí stále častější porušování mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva v oblasti lidských práv, zejména v probíhajících konfliktech po celém světě; zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité, aby agentury poskytující humanitární pomoc a charitativní organizace byly schopny poskytovat úplnou, včasnou a neomezenou pomoc všem zranitelným skupinám obyvatelstva, a vyzývá všechny strany ozbrojených konfliktů, aby chránily civilní obyvatelstvo a humanitární a zdravotnické pracovníky a pracovníky sdělovacích prostředků a pedagogy; vyzývá k systematickému vytváření humanitárních koridorů ve válečných oblastech a bojových situacích s cílem umožnit ohroženým civilistům únik z konfliktu a důrazně odsuzuje veškeré útoky proti nim;

46. připomíná, že v situaci okupace nebo anexe území by mělo být vodítkem pro politiky EU mezinárodní humanitární právo, a zdůrazňuje význam zajištění jejich soudržnosti, pokud jde o tyto situace; zdůrazňuje, že společnosti se sídlem v EU odpovídají za uplatňování co nejpřísnějších zásad náležité péče při jakýchkoli hospodářských nebo finančních činnostech na dotčených územích nebo ve spolupráci s nimi a za zajištění přísného dodržování mezinárodního práva a sankční politiky EU, pokud se na ně vztahují;

Boj proti beztrestnosti a posílení mezinárodního trestního soudnictví

47. zdůrazňuje souvislost mezi porušováním lidských práv a rozšířenou beztrestností a nedostatečnou odpovědností v regionech a zemích postižených konflikty; srdečně vítá dlouhodobý příspěvek MTS k boji proti beztrestnosti; vyzývá EU a její členské státy, aby MTS poskytovaly dostatečnou podporu, která mu umožní vykonávat jeho činnost; opět odsuzuje pokračující snahy o podkopání legitimity a činnosti MTS; vyzývá EU a její členské státy, aby pokračovaly ve svém úsilí o boj proti těmto snahám a reagovaly na hrozby a sankce vůči obráncům lidských práv a svědkům spolupracujícím s MTS; zdůrazňuje klíčovou úlohu MTS při provádění vyšetřování válečných zločinů a zločinů proti lidskosti; vyzývá EU a její členské státy, aby pokračovaly ve spolupráci s MTS v oblasti boje proti těmto trestným činům a při jejich předcházení; vítá

pokračující podporu MTS ze strany EU a jejích členských států EU a vyzývá členské státy EU, aby tento závazek přizpůsobily udržitelnému financování potřebnému k zajištění spravedlnosti ve všech situacích, které jsou projednávány před MTS;

48. vyzývá EU, aby podpořila žalobce MTS při vyšetřování a stíhání osob podezřelých z válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a případně genocidy tím, že poskytne politickou podporu, shromáždí a zpřístupní veškeré důkazy, které má k dispozici, včetně zpravodajských informací, informací a údajů z otevřených zdrojů, satelitních snímků a odposlechů komunikace, a poskytne odpovídající lidské a finanční zdroje do souhrnného rozpočtu MTS s cílem plně chránit jeho nezávislost a nestrannost;

49. vyzývá EU a její členské státy, aby vybízely své partnerské země k ratifikaci Římské smlouvy, a rozšířily tak pravomoc MTS; vyzývá EU, aby postupovala v souladu s rozhodnutím Rady 2011/168/SZBP o Mezinárodním trestním soudu ([26]) a současně zachovala silný postoj EU ke zločinu agrese, jak požadoval Parlament ve svém usnesení ze dne 17. července 2014 o zločinu agrese ([27]);

50. opakuje svou výzvu Komisi, aby vypracovala komplexní akční plán EU pro boj proti beztrestnosti, který by měl zahrnovat mimo jiné kapitoly o důležité úloze organizací občanské společnosti v boji proti beztrestnosti a o jejich ochraně, a to ve všech situacích, které to vyžadují, a o opatřeních pro boj proti beztrestnosti za sexuální a genderové násilí, včetně porušování genderových a sexuálních a reprodukčních práv v konfliktech; vyzývá EU a její mezinárodní partnery, aby k boji proti beztrestnosti plně využívali všechny příslušné nástroje, včetně podpory univerzální jurisdikce na vnitrostátní úrovni, zvláštních soudů na vnitrostátní a mezinárodní úrovni, včetně soudů pro zločin agrese, a také zavedení flexibilních mechanismů spolupráce a financování umožňujících rychle shromažďovat a analyzovat důkazy o trestných činech; vyzývá Komisi, aby zajistila, že tyto nástroje budou uplatňovány koordinovaným způsobem a že se budou doplňovat s ostatními příslušnými unijními a vnitrostátními nástroji; vyzývá Komisi, aby vypracovala program pro budování kapacit členských států i třetích zemí, pokud jde o uplatňování zásady univerzální jurisdikce v jejich vnitrostátních právních systémech;

Dosažení pokroku na cestě ke všeobecnému zrušení trestu smrti a předcházení mučení a dalším formám špatného zacházení

51. znovu opakuje, že zásadně odmítá trest smrti, který je krutým, nelidským a ponižujícím trestem a je nezvratný; zdůrazňuje, že EU musí neúnavně usilovat o všeobecné zrušení trestu smrti jako hlavního cíle své zahraniční politiky v oblasti lidských práv; žádá EU a její členské státy, aby na všech mezinárodních fórech obhajovaly zrušení trestu smrti a zasazovaly se o co nejširší podporu tohoto postoje; vybízí orgány OSN k tomu, aby i nadále usilovaly o všeobecný zákaz trestu smrti, a to v souladu s usneseními Valného shromáždění OSN; co nejrozhodněji odsuzuje prosazování právních předpisů proti rouhání, které obnášejí možnost udělit trest smrti, pokud dojde k jejich porušení na celém světě; opakuje, že svoboda zvolit si náboženství, včetně svobody věřit či nevěřit vůbec, zůstává základním lidským právem, které nelze trestat smrtí nebo ponižujícím zacházením; vyzývá všechny země, které tak dosud neučinily, aby trest smrti zrušily nebo jako první krok k jeho zrušení zavedly okamžité moratorium; dále vyzývá dotčené země, aby omezily seznam trestných činů, za které lze uložit trest smrti; vyzývá k transparentnosti, pokud jde o rozsudky smrti a popravy v zemích, které tyto statistiky nezveřejňují;

52. odsuzuje veškeré případy mučení, nelidského či ponižujícího zacházení, násilných zmizení, svévolného zadržování a nezákonného zabití a vyjadřuje politování nad tím, že jsou v mnoha zemích i nadále běžné; s velkým znepokojením bere na vědomí narůstající počet případů mučení na celém světě a rozšířenou beztrestnost jeho pachatelů; uznává významnou úlohu, kterou sehrávají organizace občanské společnosti a obránci lidských práv v boji proti mučení a jiným formám špatného zacházení;

([26]) Rozhodnutí Rady 2011/168/SZBP ze dne 21. března 2011 o Mezinárodním trestním soudu a o zrušení společného postoje 2003/444/SZBP (Úř. věst. L 76, 22.3.2011, s. 56).

([27]) Úř. věst. C 224, 21.6.2016, s. 31.

Středa 18. ledna 2023

Reagování na globální výzvy v oblasti lidských práv a demokracie

Reakce na pandemii COVID-19 a oživení po pandemii

53. je hluboce znepokojen dlouhodobými negativními důsledky pandemie COVID-19 jak na celkový stav demokracie, tak na lidská práva na celém světě; zdůrazňuje nepřiměřený nepříznivý dopad na skupiny nacházející se v nejzranitelnějších situacích, včetně žen, dětí, osob se zdravotním postižením, osob s některými chronickými onemocněními, starších osob, leseb, gayů, bisexuálních, transgender, intersexuálních a queer osob (LGBTIQ), chudých osob, příslušníků etnických a náboženských menšin a osob s menšinovým přesvědčením, uprchlíků a migrantů a osob ve vězení nebo ve vazbě; dále je znepokojen zpožděním a překážkami v přístupu ke zdravotním službám a z toho vyplývajícím nárůstem nechtěných těhotenství, sexuálního a genderově podmíněného násilí, nebezpečných potratů a úmrtí matek a novorozenců; s politováním konstatuje, že opatření k předcházení onemocnění COVID-19 jsou používána jako záminka k odepření návštěv rodinných příslušníků nebo právníků v zajišťovacích zařízeních a k porušování práv zadržovaných osob; oceňuje úlohu, kterou plnili obránci lidských práv a novináři, kteří někdy dokonce riskovali své životy, když podávali zprávy o porušování lidských práv během pandemie nebo se mu snažili předcházet;

54. opakuje, že požívání nejvyšších dosažitelných norem v oblasti zdraví a všeobecného přístupu ke zdravotní péči patří k základním právům každé lidské bytosti bez rozdílu; vyzývá EU a její členské státy, aby podporovaly obranu těchto práv, zejména v zemích a regionech, kde jsou zdravotnické služby nejvíce omezené, a naléhavě vyzývá země, aby dosáhly pokroku při usnadňování přístupu ke zdravotním službám; trvá na tom, že by EU měla i nadále financovat vývoj a globální dodávky očkovací látky proti onemocnění COVID-19, poskytovat vzdělávání o přínosech očkování a zvyšovat dostupnost, přístupnost a cenovou dostupnost očkovacích látek s cílem zabránit nemocem, jimž lze očkováním předcházet;

55. opakuje, že osobní svoboda, svoboda shromažďování, svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání a přesvědčení a svoboda projevu jsou základními kameny demokracie; je hluboce znepokojen rostoucím využíváním technologií hromadného sledování zejména autoritářskými režimy k omezování těchto svobod, jejichž využívání se ještě zvýšilo pod záminkou preventivních opatření proti onemocnění COVID-19; vyzývá k přísnému a účinnému zákazu prodeje technologií hromadného sledování; vyzývá k důraznější reakci na masovou infiltraci dezinformací a konspiračních teorií do digitální sféry, kterou do značné míry udržují autoritářské režimy, i když ne výhradně, jakož i nestátní subjekty;

Práva žen, posílení postavení žen a genderová rovnost

56. odsuzuje skutečnost, že žádná země na světě dosud nedosáhla rovnosti žen a mužů; zdůrazňuje, že genderově podmíněné násilí a diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám jsou i nadále značně rozšířené v každém regionu světa; zdůrazňuje, že ženy a dívky jsou i nadále hlavními oběťmi násilných krizí a že na mnoha místech po celém světě dochází k sexuálnímu, genderově podmíněnému a reprodukčnímu násilí a toto násilí je zejména používáno jako válečná zbraň v ozbrojených konfliktech; zdůrazňuje, že terčem jsou obzvláště obránkyně lidských práv, aktivistky, novinářky a právničky a že čelí rychlému nárůstu obtěžování a zastrašování na internetu a setrvalému vyhrožování a napadání;

57. zdůrazňuje s hlubokým znepokojením zvýšení počtu případů genderově podmíněného a domácího násilí a odsuzuje regres v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práva v rozvojových i rozvinutých zemích; opětovně vyzývá EU a její členské státy, aby plně podporovaly právo žen na tělesnou integritu, důstojnost a autonomní rozhodování a aby účinně bojovaly proti genderově podmíněnému a domácímu násilí; upozorňuje na skutečnost, že navzdory úsilí EU jsou ženy ve vedoucích pozicích spíše menšinou, za plnění stejných povinností a výkon týchž pozic pobírají méně peněz než muži a jejich schopnosti a dovednosti jsou kvůli jejich pohlaví podceňovány nebo mařeny;

58. vyzývá EU a její mezinárodní partnery, aby zvýšili své úsilí, které má ženám, dívkám a zranitelným skupinám zajistit plné požívání lidských práv a zajistit všem stejné možnosti; vyzývá k celosvětovému vymýcení právních předpisů a postupů, které ženám brání ve výkonu jejich práv, zejména práv na vzdělání, práci a účast na politickém a veřejném rozhodování; vyjadřuje politování nad situacemi, kdy je ženám a domácnostem, v jejichž čele stojí ženy, zejména v oblastech humanitární krize, odepřen přístup k humanitární pomoci a základním službám, protože vnitrostátní a místní orgány trvají na tom, aby tyto služby poskytovaly ženy, a zároveň omezují přístup žen k zaměstnání; vyzývá státy, které tak ještě neučinily, aby ratifikovaly a provedly Istanbulskou úmluvu;

59. důrazně takové jakékoliv využívání sňatků dětí a nucených sňatků, domácího vězení, znásilnění a jiného ponižujícího zacházení proti ženám odsuzuje; vyzývá Komisi a zvláštního zástupce EU pro lidská práva, aby se věnovali problému sňatků dětí a nucených sňatků;

60. připomíná státům jejich povinnost zaručit přístup ke komplexním službám v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, včetně moderních antikoncepčních metod, bezpečného a legálního přerušení těhotenství, předporodní, porodní a poporodní zdravotní péče, asistované reprodukce a přístupu ke vzdělání a informacím v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, včetně komplexní sexuální výchovy, bez jakékoli formy diskriminace; vyzývá k dalšímu posílení zákonných práv a ochrany a k odstranění překážek v přístupu k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům na celém světě; opětovně vyzývá k začlenění práva na bezpečné a legální umělé ukončení těhotenství do Listiny; vítá zveřejnění aktualizovaných pokynů Světové zdravotnické organizace, které poskytují klíčová doporučení pro systémy zdravotní péče, pokud jde o poskytování péče v souvislosti s potratem; vyzývá EU a její členské státy, aby v rámci mnohostranných a dvoustranných vztahů, v souladu s mezinárodními právními předpisy a normami v oblasti lidských práv, plně podporovaly a prosazovaly sexuální a reprodukční zdraví a práva, včetně přístupu k potratům;

61. vyzývá ke koordinovanějšímu úsilí o odstranění sexuálního násilí jako válečné zbraně a k boji proti beztrestnosti těch, kteří toto násilí páchají; vyzývá Komisi, aby pokračovala v úsilí o úplné vymýcení praktiky mrzačení ženských pohlavních orgánů na celém světě; vyzývá k silnějšímu závazku EU chránit práva žen ve třetích zemích a podporovat je v rámci veškerých svých snah o předcházení konfliktům a jejich řešení, jakož i v rámci operací k udržení míru, humanitární pomoci a operací obnovy po skončení konfliktu, přechodného soudnictví a podpory lidských práv a demokratických reforem, a to se zvláštním důrazem na práva žen, které se potýkají s nepřátelstvím, diskriminací nebo stigmatizací, které jsou těhotné nebo čerstvě porodily nebo které jsou nezaměstnané nebo žijí v chudobě;

62. opakuje, že je třeba přijmout rozhodná opatření k zajištění plného provádění Akčního plánu EU pro rovnost žen a mužů III; vyzývá EU, aby v souladu s Akčním plánem EU pro rovnost žen a mužů III důrazně řešila intersekcionalitu tím, že vypracuje politiku boje proti vícenásobným formám diskriminace, jíž čelí miliony žen a dívek, které se staly oběťmi porušování občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv nebo jejich porušování na základě příslušnosti ke kastě, včetně sexuálního zneužívání a násilí, vysídlování, nucené práce, prostituce a obchodování s lidmi;

63. opětovně odsuzuje komerční praxi náhradního mateřství, což je celosvětový jev, v jehož souvislosti jsou ženy na celém světě vystavovány vykořisťování a obchodování s lidmi, přičemž hlavními cíli jsou finančně a sociálně zranitelné ženy; zdůrazňuje její závažný dopad na ženy, práva žen, zdraví žen a genderovou rovnost a upozorňuje na její přeshraniční důsledky; vyzývá k vytvoření evropského právního rámce, který by řešil negativní důsledky komerční praxe náhradního mateřství;

64. odsuzuje právní předpisy, politiky a postupy, které umožňují výběr dětí na základě pohlaví, rasy, zdravotního postižení nebo jakéhokoli jiného důvodu;

Práva dítěte

65. vyzývá k systematickému a důslednému přístupu k prosazování a ochraně práv dětí v rámci všech vnějších politik EU; vyzývá k většímu soustředění úsilí na ochranu práv dětí v krizových nebo mimořádných situacích a vítá závěry Rady na toto téma; vyjadřuje znepokojení nad tím, že rostoucí počet takových krizových situací na celém světě spolu s dlouhodobými dopady pandemie COVID-19 vede k rostoucímu porušování práv dítěte na celém světě, včetně násilí, sňatků v raném věku a nucených sňatků, pohlavního zneužívání včetně mrzačení pohlavních orgánů, obchodování s lidmi, nuceného odloučení dětí od rodičů a naopak v případech moderního otroctví, porodu, dětské práce, nucené dětské práce, náboru dětských vojáků, nedostatečného přístupu ke vzdělání a zdravotní péči, podvýživy a extrémní chudoby; zdůrazňuje nepřiměřené a-dlouhodobé dopady nedostatečného zajišťování potravin na děti, které mají přímý vliv nejen na jejich zdraví a rozvoj, ale i na jejich vzdělávání, jakož i na zvyšování ostudné praxe dětských sňatků; zdůrazňuje, že ve světě je nadále velké množství dětí, které jsou nuceny pracovat, obvykle v nebezpečných podmínkách, v těžko dostupných místech, jako jsou dolní šachty, při těžbě surovin, včetně vzácných nerostů, v průmyslu a v zemědělství; zdůrazňuje, že rok 2021 byl Mezinárodním rokem odstranění dětské práce, a připomíná politiku nulové tolerance EU vůči této praxi; vyzývá zbývající země, které dosud neratifikovaly Úmluvu OSN o právech dítěte, aby tak neprodleně učinily;

Středa 18. ledna 2023

66. odsuzuje cílené zaměřování se na děti jako na nástroj války; opakuje, že vzhledem ke své zranitelnosti jsou nezletilí často prvními oběťmi násilí na územích, kde probíhá válka, zejména pokud jde o etnické odvety válčících kmenů, skupin a etnik; odsuzuje nucený nábor nezletilých dětí ve válečných oblastech, jakož i jejich využití jako nástroje a cílené sexuální násilí na nich; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit způsoby opětovného začlenění a odškodnění dětí, jejichž práva byla porušena, a že do všech vnějších politik EU musí být začleněn program OSN týkající se dětí a ozbrojených konfliktů; vyzývá dotčené členské státy, aby zajistily ochranu dětí, které jsou státními příslušníky těchto členských států a které jsou uvězněny nebo zadržovány ve třetích zemích; vyzývá Komisi, aby zintenzivnila své úsilí v boji proti beztrestnosti válečných zločinů páchaných na dětech, posílila spolupráci s humanitárními organizacemi zaměřenými na děti a nevládními organizacemi a chránila práva dětí v rámci spolupráce a partnerství se třetími zeměmi;

67. zdůrazňuje, že právo na vzdělání se potýká s mimořádnými překážkami, kdy v důsledku pandemie COVID-19, ale také v důsledku náboženského extremismu a diskriminace dívek na základě pohlaví došlo k nebývalému narušení vzdělávání; vyjadřuje znepokojení ohledně vyloučení těhotných dospívajících dívek ze školy; připomíná, že každé dítě má právo na všeobecnou sexuální výchovu, která je nediskriminační, založená na důkazech, vědecky přesná a přiměřená věku a zabývá se škodlivými genderovými normami; vyzývá EU, aby zintenzivnila svou činnost s cílem zajistit přístup ke vzdělání, včetně inovativních způsobů, jak obejít překážky ze strany vnitrostátních orgánů; vyzývá Komisi a ESVČ, aby zvýšily svou podporu třetím zemím s cílem pomoci jim přizpůsobit se výzvám, kterým čelily během pandemie COVID-19 v oblasti vzdělávání; zdůrazňuje, že podpora by mohla mít podobu zvýšeného přidělování finančních prostředků prostřednictvím nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, ale mohla by rovněž zahrnovat budování kapacit a osvědčené postupy na základě zkušeností, jež získaly delegace EU po celém světě; zdůrazňuje, že kvůli měnícímu se mezinárodnímu prostředí může být zapotřebí finanční řešení umožňující reakci od více dárců s cílem překlenout prohlubující se propast v oblasti financování, aby bylo dosaženo cíle udržitelného rozvoje č. 4, který má zajistit inkluzivní a rovnoprávné kvalitní vzdělávání a podporovat příležitosti v oblasti celoživotního učení pro všechny;

68. vyzývá Komisi a ESVČ, aby zachovaly silné financování vzdělávání prostřednictvím všech nástrojů financování vnější činnosti EU v souladu s 10 % referenční hodnotou pro vzdělávání v rámci nástroje NDICI – Globální Evropa; vyzývá Komisi a ESVČ, aby rovněž podporovaly vlády třetích zemí při budování a dalším rozvoji silnějších vzdělávacích systémů zohledňujících rovnost žen a mužů a inkluzivních vzdělávacích systémů; připomíná, že OSN stanovila přístup žen ke vzdělání jako základní právo; domnívá se, že k hlavním politickým cílům EU by mělo patřit zvyšování přístupu dívek ke vzdělání a podpora účasti žen na vzdělávání a profesích v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice; v této souvislosti trvá na tom, že je třeba, aby dívky měly možnost dokončit své vzdělání a měly přístup k informacím a službám odpovídajícím věku, bez diskriminace a genderových předsudků a s rovnými příležitostmi k využití svého potenciálu; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné řešit genderové překážky ve vzdělávání, jako jsou zákony, politiky a škodlivé sociálně-kulturní normy, které brání dívkám v dalším vzdělávání v případě těhotenství, manželství nebo mateřství; podporuje řešení genderových stereotypů a škodlivých společensko-kulturních norem prostřednictvím vzdělávání a prevenci násilí prostřednictvím vzdělávání zohledňujícího rovnost žen a mužů;

Práva starších osob

69. vyzývá EU a její členské státy, aby vyvinuly nové způsoby, jak posílit práva starších osob; zdůrazňuje výzvy spojené s plným požíváním všech lidských práv staršími osobami, včetně diskriminace na základě věku, chudoby, násilí, nedostatečné sociální ochrany, zdravotní péče a dalších základních služeb, jakož i překážek bránících zaměstnání; zdůrazňuje práci otevřené pracovní skupiny OSN pro otázky stárnutí prováděné na právně závazném nástroji, která spočívá v posílení ochrany lidských práv starších osob, a vyzývá EU a její členské státy, aby zvážily poskytnutí aktivní podpory této činnosti;

Práva osob se zdravotním postižením

70. vítá přijetí Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 jako nástroje ke zlepšení situace osob se zdravotním postižením a jejich práv na celém světě, zejména pokud jde o chudobu a diskriminaci, ale také problémy s přístupem ke vzdělání, zdravotní péči a zaměstnání a s účastí na politickém životě; vyzývá k systematickému internímu a externímu provádění této strategie; zdůrazňuje, že povinnost péče o osoby se zdravotním postižením připadá obvykle na jejich rodiny, zejména ženy, a vyzývá EU, aby třetím zemím pomáhala při vytváření politik na podporu pečovatelů o osoby se zdravotním postižením;

71. vyzývá Komisi a členské státy, aby zvýšily své úsilí v oblasti prosazování rovných práv osob se zdravotním postižením prostřednictvím vnější činnosti; zdůrazňuje potřebu strukturovaného dialogu s organizacemi osob se zdravotním postižením v partnerských zemích s cílem zajistit jejich smysluplnou účast a úspěšné zapojení do plánování, provádění a monitorování nástrojů financování vnější činnosti EU; zdůrazňuje nutnost naléhavě vyzvat kandidátské a potenciální kandidátské země k provádění reforem za účelem zlepšení situace osob se zdravotním postižením a vyzývá Komisi, aby jim pomáhala při vypracovávání strukturovaného procesu konzultací s osobami se zdravotním postižením a organizacemi, které je zastupují; vyzývá k tomu, aby byly pro delegace EU zajištěny investice, odborná příprava a budování kapacit s cílem provádět ustanovení Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, jež se týkají humanitární činnosti a mezinárodní spolupráce;

Nesnášenlivost, xenofobie a diskriminace

72. zdůrazňuje, že je proti netoleranci, xenofobii a diskriminaci na základě rasy, etnického původu, národnosti, společenské třídy, zdravotního postižení, kasty, náboženského vyznání, víry, věku, pohlaví, sexuální orientace nebo genderové identity, které v mnoha regionech světa, zejména pak v situacích, kdy probíhá konflikt, vedou k zabíjení a pronásledování, a toto chování odsuzuje; zdůrazňuje, že rasismus, diskriminace, xenofobie, stíhání z náboženských důvodů a související nesnášenlivost jsou i nadále velkým problémem na celém světě, který vede k porušování práv ve všech oblastech života, včetně přístupu ke vzdělání, zdravotní péči, práci a přístupu ke spravedlnosti, a že tyto problémy se v důsledku pandemie COVID-19 ještě zhoršily; vyzývá EU a její členské státy, aby stály v čele celosvětového boje proti antisemitismu, a vítá skutečnost, že za tímto účelem byla přijata strategie EU; vyzývá Komisi, ESVČ a delegace EU, aby ve spolupráci s členskými státy a na základě podnětu Parlamentu vypracovala konkrétní místní strategie na pomoc v boji proti diskriminaci na základě kasty v zemích, které jsou jí nejvíce postiženy, a to na základě dialogu s místními zástupci a organizacemi občanské společnosti, a aby je zvala ke konzultacím vyplývajícím z dohod nebo nástrojů EU, včetně dialogů o lidských právech;

73. doporučuje, aby se Parlament zabýval diskriminací na základě příslušnosti ke kastě ve všech svých příslušných výborech (Výbor pro zahraniční věci, Výbor pro rozvoj, Výbor pro mezinárodní obchod a Podvýbor pro lidská práva) a delegacích, jmenoval kontaktní osobu pro diskriminaci na základě příslušnosti ke kastě a při návštěvě zemí, jichž se tato otázka týká, konzultoval s organizacemi Dálítů, poukazoval na diskriminaci na základě příslušnosti ke kastě při jednání s protějšky Parlamentu a s příslušnými orgány a uspořádal slyšení s cílem přezkoumat opatření a pokrok EU v rámci Mezinárodního dne za odstranění rasové diskriminace;

Národnostní, etnické a jazykové menšiny

74. s politováním konstatuje, že řada zemí navzdory svým závazkům chránit menšiny uplatňuje politiky nucené asimilace národnostních, etnických a jazykových menšin a nezohledňuje jejich práva; zdůrazňuje, že menšiny by se neměly stát cílem žádného vojenského napětí nebo konfliktu ani jejich nástrojem; připomíná povinnosti států na základě mezinárodních smluv a dohod chránit práva menšin nacházejících se na jejich příslušných územích; vyzývá vlády partnerských zemí EU, aby dodržovaly práva národnostních, etnických a jazykových menšin, včetně jejich kultur, jazyků a náboženství, tradic a dějin s cílem zachovat rozmanitost a jazykovou a kulturní identitu; vyzývá EU a její členské státy, aby za tímto účelem tyto partnerské země aktivně podpořily; vyzývá Komisi, aby celosvětově podporovala ochranu lidských práv a základních svobod příslušníků menšin, a to i v rámci tematických programů nástroje NDICI – Globální Evropa týkajících se lidských práv a demokracie;

Práva osob LGBTIQ

75. důrazně odsuzuje porušování lidských práv, včetně diskriminace, stigmatizace, svévolného zadržování, mučení, pronásledování a zabíjení, kterému i nadále čelí osoby LGBTIQ na celém světě; domnívá se, že by násilné praktiky a činy vůči jednotlivcům na základě jejich skutečné nebo domnělé sexuální orientace, genderové identity, genderového vyjádření či pohlavních znaků neměly zůstat nepotrestány a je nutné je vymýtit; zdůrazňuje, že LGBTIQ osoby a jejich obránci na celém světě nadále čelí porušování lidských práv, včetně diskriminace, stigmatizace, pronásledování, násilí a zabíjení; vyzývá EU, aby posílila své úsilí směřované k tomu, aby osoby LGBTIQ mohly plně požívat svých lidských práv v rámci EU i mimo ni a aby zastávala vedoucí úlohu při obraně jejich ochrany v rámci svých vnějších politik; vyzývá k plnému provedení strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025 jako nástroje EU pro zlepšení situace LGBTIQ osob na celém světě;

vyzývá orgány EU, aby šly příkladem a iniciativně bránily práva osob LGBTIQ po celém světě a aby důsledně a jednotně uplatňovaly obecné zásady EU v rámci celé zahraniční politiky EU s cílem podporovat a chránit požívání všech lidských práv ze strany osob LGBTIQ;

Svoboda projevu, svoboda sdělovacích prostředků a právo na informace

76. zdůrazňuje zásadní význam svobody projevu online i offline a přístupu ke spolehlivým informacím pro demokracii a rozkvět občanského prostoru; vyjadřuje hluboké znepokojení ohledně rostoucího omezování a porušování práva na soukromí, svobody projevu, svobody informací a svobody shromažďování a sdružování, která zavádějí státní a nestátní subjekty v řadě zemí po celém světě, zejména pro novináře, a to prostřednictvím cenzury nebo nutnosti autocenzury a zneužíváním právních předpisů o boji proti terorismu, praní peněz, ublížení na cti a korupci, které mají za cíl umlčet novináře, organizace občanské společnosti a obránce lidských práv; odsuzuje skutečnost, že v mnoha těchto právních předpisech je používána příliš obecná terminologie, která orgánům umožňuje zakázat nespočet činů a kriminalizovat legitimní činnost v oblasti lidských práv, a nejsou v nich dostatečné záruky v oblasti lidských práv, zejména pokud jde o právo na spravedlivý proces; navíc odsuzuje používání technologií, jako je spyware, s cílem stíhat novináře nebo bránit jejich činnosti či tuto činnost kontrolovat; vyjadřuje dále hluboké znepokojení ohledně fyzické bezpečnosti novinářů, útoků proti nim, včetně mimosoudních poprav a svévolného zadržování, a ohledně skutečnosti, že v roce 2022 bylo zatím zabito více než 61 novinářů a pracovníků sdělovacích prostředků;

77. vyzývá Komisi, aby chránila svobodu projevu a zajistila přístup veřejnosti k informacím prostřednictvím internetu jako nástroje, jak dosáhnout svobody projevu; odsuzuje brutální zásahy a použití síly, obtěžování, svévolné zadržování a mimosoudní popravy účastníků pokojných protestů, ke kterým došlo v řadě třetích zemí;

78. vyzývá EU, aby podporovala důvěryhodné sdělovací prostředky a informační zdroje, které přispívají k odpovědnosti orgánů a k přechodu k demokracii; vyjadřuje znepokojení nad rozšířeným využíváním strategických žalob proti účasti veřejnosti s cílem umlčet novináře, aktivisty, odboráře a obránce lidských práv, včetně obránců environmentálních lidských práv po celém světě; zdůrazňuje, že tato praxe dále omezuje prostor pro občanskou společnost a obránce lidských práv na celém světě v situaci, kdy se občanský prostor již několik let neustále zmenšuje a kdy veřejné orgány a soukromé subjekty stále více útočí na právo na svobodu projevu a svobodu sdružování a shromažďování; vítá v tomto ohledu návrh směrnice Komise, jejímž cílem je chránit novináře a obránce lidských práv před nekorektním soudním řízením a strategickými žalobami proti účasti veřejnosti;

79. naléhavě vyzývá Komisi a ESVČ, aby v koordinaci s členskými státy vypracovaly strategii pro řešení širokého využívání strategických žalob proti účasti veřejnosti proti obráncům lidských práv, novinářům, aktivistům a odborářům na celém světě; dále vyzývá Komisi a ESVČ, aby do této strategie zahrnuly pokyny týkající se způsobů poskytování účinné ochrany obětem strategických žalob proti účasti veřejnosti, a to i prostřednictvím finanční pomoci na pokrytí právních poplatků; vyzývá delegace EU, aby dokumentovaly strategické žaloby proti účasti veřejnosti a začleňovaly je do svých činností v oblasti monitorování, podávání zpráv a posuzování; vybízí zákonodárce ze třetích zemí, aby v rámci obecných iniciativ zaměřených na podporu a ochranu svobody projevu včetně svobody a plurality sdělovacích prostředků navrhli právní předpisy se stejným cílem;

80. vítá záměr Komise financovat projekty na pomoc novinářům v právních a praktických otázkách, a to i mimo EU, prostřednictvím evropského akčního plánu pro demokracii; vyzývá EU, aby zintenzívnila své úsilí, pokud jde o pomoc ohroženým novinářům na celém světě, a aby zajistila jejich bezpečnost, mimo jiné poskytnutím bezpečného útočiště a prostředků k pokračování v práci v případě, že by museli opustit své místo pobytu, a prostřednictvím úzké spolupráce s partnerskými zeměmi v této záležitosti, zejména v rámci dohod EU o partnerství se třetími zeměmi; vítá úlohu, kterou za tímto účelem hrají programy, jako je Media4Democracy, a činnosti Evropské nadace pro demokracii financované EU;

81. vyjadřuje své vážné znepokojení ohledně omezení akademické svobody a nárůstu cenzury a uvěznování akademiků po celém světě, což má významné důsledky pro právo na vzdělávání; žádá EU a její členské státy, aby zvýšily své diplomatické snahy a ochranu v případě nouze a podpořily prostřednictvím dvoustranného a mnohostranného zapojení v souvislosti s hrozbami a útoky na akademickou svobodu státních a nestátních aktérů; vyzývá EU, aby zajistila trvalou podporu Globálnímu kampusu pro lidská práva, který je stěžejním příkladem toho, jak EU podporuje vzdělávání v oblasti lidských práv na celém světě;

Právo na svobodu myšlení, svědomí, náboženského vyznání nebo přesvědčení

82. konstatuje, že jsme si v roce 2021 připomněli 40. výročí Deklarace OSN o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace založených na náboženství či víře; připomíná, že svoboda myšlení, svědomí, náboženského vyznání nebo přesvědčení je základním právem každé lidské bytosti a vztahuje se na všechny osoby stejně; s vážným znepokojením konstatuje, že v mnoha zemích po celém světě je stále porušováno právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání, právo vyznávat víru nebo být nevěřící, identifikovat se jako ateista nebo agnostik, včetně práva projevovat náboženská nebo nenáboženská přesvědčení prostřednictvím projevu, výuky a praxe a práva změnit vyznání nebo vystoupit z církve; zdůrazňuje negativní dopad pandemie COVID-19, neboť některé vlády ji stále používají jako záminku pro další diskriminační praktiky, včetně násilí vůči náboženským menšinám a stavění náboženských menšin do role obětních beránků; odsuzuje násilí a stíhání namířené proti příslušníkům menšin z důvodu jejich náboženského vyznání nebo přesvědčení; odsuzuje, že postihuje mnoho náboženských komunit a komunit osob zastávajících určité přesvědčení, jakož i skupiny lidí, kteří jsou ateisté, humanisté, agnostici nebo se neztotožňují s žádným náboženstvím; s hlubokým znepokojením konstatuje, že nenáboženské, sekulární a humanistické organizace čelí v řadě zemí stále většímu pronásledování, včetně bezpříkladných vln podněcování k násilí vůči těmto organizacím, k nenávisti a zabíjení;

83. odsuzuje útoky proti nesčetnému počtu jednotlivců a organizací občanské společnosti za jejich pokojné kladení otázek, kritiku nebo satiru náboženského přesvědčení a připomíná, že projev kritických stanovisek ohledně náboženství je legitimním projevem svobody myšlení nebo umělecké tvorby;

84. dále vyjadřuje znepokojení nad zneužíváním a instrumentalizací náboženství k podrývání nesnášenlivosti nebo lidských práv, například práv osob LGBTIQ a práv žen, zejména sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, jakož i práv dětí na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání;

85. vyzývá EU a její členské státy, aby zvýšily své úsilí o ochranu práva na svobodu myšlení, svědomí, náboženského vyznání nebo přesvědčení, aby tyto otázky přednášely na fórech OSN o lidských právech a spolupracovaly s příslušnými mechanismy a výbory OSN; vyzývá Komisi a Radu, aby zavedly ambiciózní programy na obranu tohoto práva na celém světě, aby podněcovaly a podporovaly mezinárodní snahy o shromáždění důkazů o krutých zločinech z důvodu přesvědčení nebo náboženského vyznání, pohnání jejich pachatelů k soudu, o nabytí účinnosti soudních rozsudků ve věcech trestních a o odškodnění obětí; vyzývá Radu, Komisi, ESVČ a členské státy, aby spolupracovaly s třetími zeměmi na přijetí opatření k předcházení trestným činům z nenávisti a boji proti nim ve všech vnějších politikách EU; vyzývá ESVČ a delegace EU, aby případně začlenily náboženské společnosti do svých dialogů s občanskou společností s cílem uzpůsobit na míru politiky v oblasti lidských práv náboženské a kulturní situaci v dané konkrétní zemi, a to mimo jiné kvůli úloze některých náboženských společností při reakci na humanitární krize; podotýká, že obyvatelé, kteří se neztotožňují s žádným náboženstvím, by neměli být opomíjeni, pokud jde o rámec politiky EU v oblasti svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání a přesvědčení; vyzývá k vyhodnocení obecných zásad EU na podporu a ochranu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení z roku 2013, jak je stanoveno v článku 70 těchto pokynů;

Obránci lidských práv a organizace občanské společnosti

86. důrazně podporuje činnost obránců lidských práv a zdůrazňuje rizika, jimž čelí v rámci svého úsilí o ochranu lidských práv, včetně hrozeb, jimž jsou oni a jejich rodiny vystaveni, a včetně obtěžování a násilí; odsuzuje skutečnost, že stovky obránců lidských práv, z nichž většinu tvořili ochránci životního prostředí, byly za svou činnost zabity; vítá úsilí EU zaměřené na podporu obránců lidských práv v jejich práci, včetně mechanismu ProtectDefenders.eu; vyzývá ke zintenzivnění tohoto úsilí s cílem zmírnit rostoucí rizika, jimž čelí obránci lidských práv na celém světě, včetně svévolného zadržování a věznění, verbálních a fyzických útoků, právního obtěžování a omezení a nadnárodních hrozeb a útlaku; vyzývá členské státy, aby pozastavily platnost všech aktivních smluv o vydávání se zeměmi, v nichž je situace v oblasti lidských práv neslučitelná s mezinárodními povinnostmi členských států týkajících se zásady nenavracení;

87. vyzývá EU a její členské státy, aby se aktivně zabývaly legislativními nebo správními pokusy o uzavření prostoru pro obranu lidských práv; vyzývá EU a její členské státy, aby vypracovaly strategickou vizi na vysoké úrovni s cílem bojovat proti rostoucímu počtu útoků proti obráncům lidských práv po celém světě, mimo jiné i prostřednictvím přijetí důrazných závěrů Rady EU pro zahraniční věci, v nichž se stanoví kolektivní strategie na vysoké úrovni pro celosvětová opatření EU týkající se obránců lidských práv, a aby plně prováděly své politické závazky na ochranu ohrožených obránců lidských práv,

jako jsou ty, které jsou uvedeny v akčním plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 a v obecných zásadách EU týkajících se ochránců lidských práv; vyzývá EU a její členské státy, aby rovněž aktivně podporovaly rozvoj a provádění vhodných a účinných systémů ochrany obránců lidských práv v ohrožení nebo ve zranitelných situacích, a to i prostřednictvím smysluplných konzultací s nimi a na základě komplexních kvalitativních analýz rizik, které zajistí, aby tyto mechanismy byly holistické a náležitě financované, posuzovaly a preventivně řídily rizika a vytvořily plány ochrany, které skutečně reagují na potřeby ochrany jednotlivců, skupin a komunit; vyzývá EU a její členské státy, zejména zvláštního zástupce EU pro lidská práva a velvyslance EU, a aktivněji zveřejňovaly veřejná prohlášení a jiné formy veřejné a soukromé politické angažovanosti na podporu obránců v oblasti lidských práv, jimž hrozí nebezpečí, a na podporu dlouhodobě uvězněných osob a aby jim pomáhaly přijímat návštěvy ve věznicích a usnadňovaly jim externí návštěvy jejich rodin; trvá na tom, aby ESVČ a delegace EU věnovaly zvláštní pozornost situaci laureátů a finalistů Sacharovovy ceny, kteří jsou ohroženi, a aby v koordinaci s členskými státy a Parlamentem přijaly rozhodná opatření k zajištění jejich dobrých životních podmínek, bezpečnosti nebo osvobození; vyzývá ESVČ, aby pravidelně podávala zprávy o opatřeních přijatých v souvislosti s případy laureátů a finalistů Sacharovovy ceny, kteří jsou zadrženi, čelí omezením svých svobod nebo místo jejichž pobytu zůstává neznámé;

88. vyjadřuje znepokojení nad překážkami, s nimiž se setkávají obránci lidských práv po celém světě, pokud jde o přístup k humanitárním a/nebo krátkodobým vízům EU; připomíná význam tohoto základního bezpečnostního a ochranného nástroje, který umožňuje obráncům lidských práv v případě potřeby získat přístup k bezpečným útočištím a využít stávajících příležitostí pro odpočinek a dočasnou úlevu a mít prospěch z dočasných relokačních programů a provádět základní mezinárodní činnosti v oblasti prosazování, mobilizace a vytváření sítí na území EU; vyzývá k vytvoření celounijního systému vydávání krátkodobých, humanitárních víz pro dočasné přemístění ohrožených obránců lidských práv a ke koordinovanější politice EU, pokud jde o vydávání mimořádných víz pro obránce lidských práv členskými státy; vyzývá EU, aby vypracovala předvídatelnější, koordinovanou a soudržnou politiku týkající se víz pro obránce lidských práv, jež by stanovila flexibilní a reaktivní protokoly, a to i v kritických situacích;

89. odsuzuje různé formy zákazů a omezení týkajících se organizací občanské společnosti a jejich činností, jako jsou právní předpisy, včetně těch, které se zaměřují na boj proti terorismu, jejichž cílem je zmenšit prostor pro občanskou společnost a umlčet nesouhlasné hlasy nebo podporu organizací sponzorovaných vládami třetích zemí (nevládní organizace organizované vládami); odsuzuje rozšířené přijímání tzv. zákonů o „zahraničních agentech“ v řadě zemí, které nutí jednotlivce a subjekty přijímající finanční prostředky ze zahraničí, aby se registrovali jako zahraniční agenti; vyjadřuje zvláštní znepokojení nad používáním těchto zákonů ke stigmatizaci a omezení činnosti občanské společnosti a obránců lidských práv, a to i prostřednictvím omezení práva na přístup k financování; vyzývá EU, aby spolupracovala se svými protějšky s cílem dosáhnout zrušení nebo přezkumu těchto zákonů, a vyzývá orgány a instituce EU, zejména pak ESVČ v koordinaci s Komisí, aby za tímto účelem vypracovaly koordinovanou strategii;

90. odsuzuje skutečnost, že obránkyně lidských práv čelí genderově podmíněnému násilí a trpí nedostatečným přístupem k přiměřeným zdrojům a ochranným mechanismům; odmítá skutečnost, že obránkyně lidských práv a aktivistky hájící práva žen jsou i nadále sexuálně napadány, ohrožovány, vydírány, kriminalizovány, a dokonce zabíjeny; dále vyjadřuje politování nad tím, že obránkyně lidských práv, které se zabývají sexuálním a reprodukčním zdravím a právy, jsou na celém světě terčem útoků, a vyzývá EU a její členské státy, aby veřejně a soukromě odsuzovaly útoky a hrozby namířené proti obráncům lidských práv působícím v této oblasti a proaktivně zajistily odpovídající zapojení obránců sexuálního a reprodukčního zdraví a práv do konzultací; zdůrazňuje, že je nutné, aby EU politicky a finančně podporovala organizace občanské společnosti, které prosazují práva žen a dívek ve všech oblastech;

Migranti a uprchlíci

91. potvrzuje nezcizitelná lidská práva migrantů, uprchlíků a nuceně vysídlených osob, která se musí odrazit v migrační a azylové politice EU a v její spolupráci se třetími zeměmi v této oblasti; zdůrazňuje, že EU by měla zvýšit své úsilí o uznání a rozvoj způsobů, jak řešit základní příčiny nelegální migrace a nuceného vysídlování, zejména pak žen, dětí, etnických a náboženských menšin a menšin vyznávajících určité přesvědčení a osob se zdravotním postižením, které patří mezi nejzranitelnější osoby, a budovat odolnost komunit migrantů, z nichž pocházejí, a pomoci jim nabídnout svým členům možnost žít důstojný a bezpečný život v jejich domovské zemi; zdůrazňuje, že je důležité, aby byly migrační a azylové

politiky řízeny na základě zásad solidarity, rovnováhy a sdílené odpovědnosti mezi zeměmi; vyzývá EU a její členské státy, aby podporovaly země, které přijaly nejvíce uprchlíků, a tranzitní země a země původu; vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily, aby evropské financování, proškolování ani jiné formy podpory poskytované třetím zemím související s migrací nevedly přímo ani nepřímo ke snadnějšímu porušování lidských práv ani k větší a trvalé beztrestnosti takového porušování; opakuje, že pro předcházení převaděčství migrantů a obchodování s lidmi je i nadále zásadní úzká spolupráce a zapojení třetích zemí; poukazuje zejména na to, že je třeba rozšířit boj proti organizovaným zločineckým skupinám, které obchodují s lidmi, a mělo by k tomu dojít důsledně v souladu s mezinárodními normami v oblasti lidských práv; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je zásadně důležité šíření informací a osvětové kampaně týkající se rizik převaděčství; žádá, aby humanitární operace financované z prostředků EU zohledňovaly zvláštní potřeby dětí a jiných ohrožených skupin obyvatel a aby zajistily jejich ochranu v případě vysídlení; v této souvislosti odsuzuje umísťování dětí migrantů do zajišťovacích zařízení, zejména pokud se oddělí od svých rodičů nebo zákonných opatrovníků; zdůrazňuje, že je důležité vytvořit účinný rámec bezpečných a legálních cest do EU, a v tomto ohledu vítá sdělení Komise o přilákání kvalifikovaných a talentovaných pracovníků do EU, včetně rozvíjení talentových partnerství s partnerskými zeměmi;

92. připomíná svůj závazek k dodržování práv uprchlíků, stanovených mezinárodním právem v oblasti lidských práv a uprchlickým právem, zejména s Úmluvou o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a jejím protokolem z roku 1967; připomíná povinnosti států chránit uprchlíky a dodržovat jejich práva v souladu s příslušným mezinárodním právem; odsuzuje četná úmrtí migrantů, k nimž došlo na migračních trasách, a nelegální vytlačování migrantů v rozporu s mezinárodním právem; připomíná, že EU a její členské státy by měly při svých vnějších a extrateritoriálních opatřeních, dohodách a spolupráci v oblasti migrace, hranic a azylu dodržovat a chránit lidská práva, zejména ta, která jsou zakotvena v Listině, včetně práva na život, svobodu a podat žádost o azyl, a to prostřednictvím individuálního posuzování žádostí o azyl a uplatňování zásady nenavracení; v této souvislosti zdůrazňuje význam toho, aby členské státy šly příkladem tím, že budou důsledně dodržovat své povinnosti podle mezinárodního uprchlického práva, a význam značného navýšení pomoci těm, kteří prchají před útlakem nebo válkou, jejich kapacity jako hostitele a jejich závazků týkajících se přesídlení;

93. vyzývá EU a její členské státy, aby postupovaly zcela transparentně ohledně přidělování finančních prostředků třetím zemím za účelem spolupráce v záležitostech týkajících se migrace; znovu vyzývá Komisi, aby zajistila transparentní *předběžné* posuzování rizik prováděné nezávislými orgány EU a odborníky ohledně dopadu jakékoli formální, neformální nebo finanční spolupráce EU se třetími zeměmi na práva migrantů, uprchlíků a násilně vysídlených osob a aby plně zohlednila tato posouzení, jakož i mechanismy monitorování při vyhodnocování dopadu spolupráce se třetími zeměmi v oblasti migrace na lidská práva; se znepokojením konstatuje, že počet osob násilně vysídlených po celém světě v důsledku pronásledování, konfliktů, násilí, porušování lidských práv nebo událostí, které vážně narušují veřejný pořádek, dosáhl do konce roku 2021 bezprecedentní výše 89 milionů, z čehož 36,5 milionu byly děti; připomíná, že uprchlíci a migranti, zejména migranti bez dokladů, se po celém světě potýkají s překážkami, které jim brání v přístupu ke zdravotní péči, že během vysídlení často dochází k sexuálnímu a genderově podmíněnému násilí a že v mnoha případech se osobám, které přežily sexuální a genderově podmíněné násilí, nedostává základní péče v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví, kterou potřebují; v této souvislosti zdůrazňuje, že mezinárodní opatření a spolupráce jsou v zájmu zajištění ochrany uprchlíků důležitější než kdy jindy;

Původní obyvatelstvo

94. s politováním konstatuje, že původní obyvatelstvo i nadále na celém světě čelí rozšířené a systematické diskriminaci a pronásledování, a to včetně nuceného vysídlování; odsuzuje svévolné zatýkání a zabíjení obránců lidských práv a půdy, kteří bojují za práva původního obyvatelstva; připomíná, že původní obyvatelé hrají zásadní úlohu v udržitelném hospodaření s přírodními zdroji a zachování biologické rozmanitosti; naléhavě vybízí vlády, aby prováděly rozvojové a environmentální politiky, které uznávají hospodářská, sociální a kulturní práva původních a místních obyvatel a které původní obyvatele začleňují, a to v souladu s cíli udržitelného rozvoje OSN; opakuje svou výzvu EU, jejím členským státům a jejich partnerům v mezinárodním společenství k přijetí všech opatření nezbytných k uznání, ochraně a prosazování práv původního obyvatelstva, včetně práva na vlastní jazyky, půdu, území a přírodní zdroje, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, zejména pokud jde o svobodný, předchozí a informovaný souhlas; doporučuje, aby EU a její

členské státy začlenily odkazy na původní obyvatelstvo a práva obsažená v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel do příslušných a nově vznikajících rámců náležité péče; znovu potvrzuje, že je třeba vytvořit mechanismus pro stížnosti, jehož prostřednictvím by se podávaly stížnosti týkající se porušování a zneužívání práv původních obyvatel v důsledku činnosti státních a nestátních aktérů; doporučuje, aby země, které tak dosud neučinily, ratifikovaly ustanovení Úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP) č. 169 ze dne 27. června 1989 o domorodých a kmenových národech;

Války a konflikty po celém světě a jejich dopad na lidská práva

95. je vážně znepokojen přetrvávajícím problémem válek a vojenských konfliktů po celém světě; upozorňuje na řadu hrozeb pro lidská práva, které dnes způsobují moderní válečné zbraně a konflikty po celém světě; zdůrazňuje, že kromě samotných států jsou do těchto konfliktů často zapojeni nestátní aktéři, např. soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti a teroristické organizace; podtrhuje katastrofální humanitární důsledky těchto konfliktů a jejich ničivý dopad na civilisty, kteří jsou přímým cílem, musí snášet závažné porušování lidských práv a často nemají žádný, nebo jen omezený přístup ke spravedlnosti a opravným prostředkům; vyzývá EU, aby pokračovala ve vývoji a zavádění nástrojů, které jí umožní rychle a účinně reagovat na tyto konflikty, mimo jiné i řešit jejich základní příčiny, investovat do předcházení konfliktům a úsilí o mediaci, hledat a udržovat prostor pro politická řešení, vytvářet spojenectví s podobně smýšlejícími zeměmi a regionálními organizacemi, poskytovat další finanční a technickou podporu a personál pro civilní mise a vojenské operace k udržení míru a podporovat iniciativy zaměřené na budování důvěry mezi válčícími stranami; vyzývá EU, aby pomohla ukončit porušování lidských práv a poskytovala pomoc obětem;

96. odsuzuje nárůst případů porušování demokratických ústav ve světě; znovu opakuje, že je znepokojen hrozbou, kterou představují vojenské puče pro civilní životy, bezpečnost a mír; zdůrazňuje, že je třeba posílit odpovědnost a bojovat proti beztrestnosti porušování lidských práv a válečných zločinů, které byly spáchány v důsledku násilných změn režimu;

97. opakuje, že humanitární krize zintenzivňují výzvy související se poskytováním zdravotní péče, a připomíná, že v krizových oblastech jsou zranitelné skupiny, jako jsou uprchlíci, ženy a dívky, obzvláště vystaveny sexuálnímu násilí, pohlavním chorobám, sexuálnímu vykořisťování, znásilňování coby prostředku vedení války a nežádoucímu těhotenství; vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci své reakce v oblasti humanitární pomoci považovaly za vysoce prioritní rovnost žen a mužů a sexuální a reprodukční zdraví, a to i pokud jde o odbornou přípravu humanitárních aktérů a budoucí financování; vyzývá EU, aby přijala hledisko zohledňující rovnost žen a mužů s cílem porozumět tomu, jak konflikty ovlivňují ženy a komunitu LGBTIQ, a aby toto hledisko začlenila v rámci veškerých svých snah o předcházení konfliktům a jejich řešení, jakož i do udržování míru, humanitární pomoci a operací obnovy po skončení konfliktu, přechodného soudnictví a podpory lidských práv a demokratických reforem;

98. opakuje svou výzvu členským státům, aby pomohly zastavit ozbrojené konflikty a závažné porušování lidských práv nebo mezinárodního humanitárního práva tím, že budou přísně dodržovat ustanovení článku 7 Smlouvy OSN o obchodu se zbraněmi Vývoz a posouzení vývozu a společného postoje EU k vývozu zbraní ([28]), včetně odmítnutí jakéhokoli transferu zbraní a sledovacích zařízení, který by vedl k riziku, že by se dovážející subjekty mohly dopustit porušování lidských práv či mezinárodního humanitárního práva nebo toto porušování usnadnit;

Právo na potraviny a potravinové zabezpečení

99. připomíná, že právo nemít hlad je lidským právem; upozorňuje na své vážné obavy ohledně problémů v souvislosti s právem na potraviny a potravinové zabezpečení a cenovou dostupnost potravin v řadě zemí na světě; vyzývá EU, členské státy a mezinárodní společenství, aby okamžitě posílily své snahy o zastavení trendu vznikajícího vážného nedostatku potravin; zdůrazňuje, že i když neutěšená situace v oblasti potravinového zabezpečení má několik příčin, zhoršují ji četné konflikty, které probíhají po celém světě, včetně současných konfliktů v zemích, které jsou velkými světovými vývozci primárních potravinových produktů, což má obrovské důsledky v několika oblastech světa; důrazně odsuzuje využívání nedostatečného zabezpečení potravin nebo hrozbu tímto nedostatečným zabezpečením coby politických válečných nástrojů;

([28]) Společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu (Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99).

100. se znepokojením upozorňuje na skutečnost, že náboženské vyznání, přesvědčení nebo etnický původ mohou být použity jako diskriminující faktor při rozdělování potravinové a humanitární pomoci v situacích nedostatku potravin a humanitárních krizí; vyzývá EU, její členské státy a Komisi, aby na tuto otázku upozornily vlády dotčených třetích zemí;

Změna klimatu a životní prostředí

101. zdůrazňuje, že lidská práva, zdravé životní prostředí a boj proti změně klimatu spolu vzájemně souvisejí; vítá pokrok na cestě k uznání práva na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí, jak je stanoveno v rezoluci Valného shromáždění OSN 76/300; zdůrazňuje, že oceňuje zásadní práci, kterou odvádějí obránci lidských práv v oblasti životního prostředí, včetně obránců půdy a vody, novináři, investigativní novináři, oznamovatelé, právníci a aktivisté z řad původních obyvatel a kteří usilují o zachování a ochranu životního prostředí navzdory hrozbám násilí vůči nim a ohrožení jejich životů; uznává navíc významnou úlohu organizací občanské společnosti, včetně původních obyvatel, kteří vykonávají neocenitelnou práci při ochraně životního prostředí;

102. zdůrazňuje, že změna klimatu ohrožuje uplatňování lidských práv, včetně práva na zajištění potravin, nezávadnou pitnou vodu, hygienu, zdraví a adekvátní bydlení, jakož i práva místních komunit; odmítá protiprávní těžbu přírodních zdrojů, která představuje jednu ze stěžejních výzev pro udržitelnost a životní prostředí; dále upozorňuje na rizika, která změna klimatu představuje pro mír a bezpečnost, protože nedostatek potravin a vody může vést k boji o přírodní zdroje a poté k nestabilitě a konfliktům uvnitř států a mezi nimi; zdůrazňuje, že biologická rozmanitost a lidská práva jsou navzájem propojené a závisí na sobě, a připomíná, že státy mají v oblasti lidských práv povinnost chránit biologickou rozmanitost, na níž tato práva závisí, včetně zajištění účasti občanů na přijímání rozhodnutí souvisejících s biologickou rozmanitostí a umožnění přístupu k účinné nápravě v případě úbytku a degradace biologické rozmanitosti;

103. žádá EU, aby se snažila čelit dopadům změny klimatu, mimo jiné zavedením účinných a udržitelných politických opatření, a aby dodržovala cíle Pařížské dohody; vyzývá EU a její členské státy, aby více přispěly k boji proti změně klimatu a úbytku biologické rozmanitosti po celém světě, zejména tím, že zajistí, aby zboží dovážené do EU bylo vyráběno v souladu s lidskými právy chráněnými podle mezinárodního práva, včetně práv původních obyvatel, a nepřispívalo k ničení či poškozování přírodních ekosystémů, zejména pralesů a přírodních lesních systémů, a to prostřednictvím vyváženého přístupu, který nepoškozuje obyvatelstvo ve třetích zemích; zdůrazňuje, že nejméně rozvinuté země jsou vůči změně klimatu nejzranitelnější, protože je pro ně nejtěžší čelit jejím ničivým dopadům, přestože produkují malá množství skleníkových plynů ve srovnání s bohatšími zeměmi;

Podnikání, obchod a lidská práva

104. zdůrazňuje, že obchodní dohody často EU nabízejí příležitost, aby pracovala s třetími zeměmi na řešení jejich domácí situace tím, že poskytují určité podmínky, které mohou sloužit ke zlepšení životních standardů, a také umožňují stanovit podmíněnost ke zlepšení stavu lidských práv v těchto zemích; konstatuje však, že v některých případech došlo v dotčených zemích jen k malému či žádnému zlepšení; konstatuje, že přehnané a vykořisťující podnikatelské činnosti mají často škodlivé dopady na lidská práva ve třetích zemích; připomíná, že hmotněprávní ustanovení obsažená v obchodních dohodách mají uznávat, že smluvní strany musí dodržovat, chránit a podporovat lidská práva, jak je uvedeno ve Všeobecné deklaraci lidských práv, zvykovém právu a mezinárodních úmluvách, jichž jsou stranami;

105. vyzývá EU a její členské státy, aby co nejdůrazněji odsoudily zásahy proti občanské společnosti, zejména pokud k nim dojde v zemích, s nimiž EU uzavřela dohody o volném obchodu, a aby účinně spolupracovaly s vnitrostátními orgány v těchto zemích, a to i na nejvyšší úrovni, s cílem zajistit, aby občanská společnost mohla jednat svobodně, podílet se na veřejných záležitostech a monitorovat a dokumentovat provádění dohod o volném obchodu; vyzývá EU, aby se zabývala veškerými porušeními závazků uvedených v dohodách o volném obchodu, včetně těch, které jsou stanoveny v kapitolách o obchodu a udržitelném rozvoji a v doložkách o zásadních prvcích dohod o partnerství a spolupráci; trvá na tom, aby v případě závažných nebo rozšířených porušení EU aktivovala doložky o lidských právech, které v tomto ohledu stanoví zvláštní podmíněnost a dostatečná opatření, včetně vytvoření specializovaného subjektu pro monitorování lidských práv s cílem posoudit dodržování závazků v oblasti lidských práv podle dohod o volném obchodu a vydat doporučení pro jednotlivé strany;

Středa 18. ledna 2023

106. vyzývá EU, aby soudržněji využívala ustanovení v obchodních dohodách, která chrání lidská práva, včetně důkladnějšího sledování a prosazování závazků v oblasti lidských práv, a využila při poskytování preferenčního přístupu třetím zemím na svůj trh veškerý potenciál podmíněnosti dodržováním lidských práv; zejména požaduje těsnější provázanost mezi preferenčním zacházením a pokrokem v oblasti lidských práv v rámci aktualizovaného nařízení o systému všeobecných celních preferencí (GSP+); vyzývá k větší transparentnosti v rámci všech kroků postupu pro udělování statusu v rámci systému GSP+, včetně lepší komunikace s občanskou společností, a k návaznému sledování případů možného porušení závazků; vyzývá Komisi, aby o záležitostech v této oblasti náležitě informovala Parlament; vyzývá strany zapojené do jednání o dohodách EU nebo strany, které navazují nebo posilují vztahy EU se třetí zemí, aby přezkoumaly začlenění možnosti nabídky dvoustranného stálého pozvání ke sledování svých voleb; zdůrazňuje, že touto možností je třeba se zabývat i v již existujících dohodách; opakuje své výzvy Komisi, aby systematicky prováděla posouzení dopadu na lidská práva zaměřená na rizika porušování lidských práv předtím, než určité zemi poskytne preferenční režim, a aby urychleně vyšetřila veškerá porušení práv a reagovala na ně, včetně odebrání statusu GSP+, pokud je to odůvodněné; zdůrazňuje, že jsou zapotřebí odpovídající zdroje a jasné postupy, aby bylo možné řádně provádět posouzení dopadu na lidská práva a sledovat uplatňování mezinárodních úmluv o lidských právech; v této souvislosti vyzývá k tomu, aby dotčené delegace EU obdržely více lidských zdrojů s cílem přispět k těmto hodnocením a ke sledování preferenčního přístupu EU na trh EU v rámci systému GSP+;

107. vítá návrh směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti předložený Komisí jako krok na podporu odpovědného chování podniků, pokud jde o lidská, pracovní a environmentální práva; zdůrazňuje, že je důležité pohnat společnosti k odpovědnosti prostřednictvím soudních mechanismů, a to i prostřednictvím občanskoprávní odpovědnosti; zdůrazňuje, že požadavky této směrnice, pokud jde o podávání zpráv o strategiích v oblasti udržitelnosti a náležité péče, by se měly vztahovat na všechny velké podniky a na malé a střední podniky, které jsou kotované nebo působí ve vysoce rizikových regionech světa a hospodářských odvětvích; vyzývá k tomu, aby byl do směrnice začleněn zvláštní článek o konzultacích se zúčastněnými stranami, zejména s dotčenými osobami a místními komunitami, odbory, zástupci zaměstnanců a obránci lidských práv;

108. odsuzuje veškeré formy nucené práce a moderního otroctví; zdůrazňuje, že podle nejnovějších globálních odhadů moderního otroctví se počet osob vykonávajících nucenou práci v letech 2016 až 2021 zvýšil o 2,7 milionu, a to až na 17,3 milionu osob, a to pouze v soukromém sektoru; vítá návrh nařízení Komise o zákazu výrobků vyrobených s využitím nucené práce na trhu Unie; rovněž zdůrazňuje, že pandemie COVID-19 tento trend zhoršila; zdůrazňuje, že krize rovněž vedla ke zhoršení pracovních podmínek mnoha pracovníků, což v některých případech vedlo k nucené práci; vyzývá EU a její členské státy, aby na mezinárodních fórech vedly kroky k vymýcení nucené práce a moderního otroctví; připomíná členským státům, že je třeba stíhat a odsoudit tyto činnosti prováděné jak v zemích původu, tak ve skupinách s mezinárodní mobilitou; opakuje svou výzvu všem zemím, že je důležité, aby všechny země plně uplatňovaly obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv, a vyzývá členské státy EU, které dosud nepřijaly národní akční plány pro obchodní práva, aby tak co nejdříve učinily; vybízí EU a její členské státy, aby se konstruktivně a aktivně účastnily činnosti otevřené mezivládní pracovní skupiny OSN pro nadnárodní korporace a jiné podniky s ohledem na lidská práva a aby za tímto účelem schválily vyjednávací mandát; považuje to za nezbytný krok v prosazování a ochraně lidských práv;

109. odsuzuje stále rozšířenější praxi autoritářských států, které hostí obrovské sportovní nebo kulturní akce s cílem podpořit svou mezinárodní legitimitu, zatímco dále potlačují domácí opozici; vyzývá EU a její členské státy, aby jednaly s vnitrostátními sportovními svazy, podnikatelskými subjekty a organizacemi občanské společnosti o podmínkách jejich účasti na takových akcích; žádá o vytvoření politického rámce EU v oblasti sportu a lidských práv;

Lidská práva a digitální technologie

110. zdůrazňuje, že lidská práva musí plně zahrnovat digitální sféru a že musí být chráněna před nevhodným využíváním nebo zneužíváním technologií státními i nestátními subjekty, které tyto technologie poskytují nebo z nich těží; zdůrazňuje rizika, která digitální technologie, včetně umělé inteligence, představují pro osobní svobodu, právo na soukromí a demokracii obecně, a odsuzuje úlohu digitálních technologií při porušování lidských práv, a to zejména prostřednictvím sledování, monitorování, obtěžování a omezování svobody projevu; zdůrazňuje hrozby, jež představují dezinformační kampaně v kombinaci s digitálními nástroji; upozorňuje rovněž na konkrétní nebezpečí, které hrozí obráncům lidských práv, představitelům opozice, novinářům a dalším osobám s příchodem nových digitálních technologií, které mohou být zneužity ke kontrole, omezování a maření jejich činnosti; vyzývá k intenzivnějšímu úsilí o vytvoření komplexního

celosvětového právního rámce pro digitální technologie, který by měl využít možných přínosů, jež tyto technologie mohou nabídnout pro lidský blahobyt, při současném důsledném dodržování lidských práv; trvá na důležitosti otevřeného, svobodného, stabilního a bezpečného kybernetického prostoru, který ctí základní hodnoty demokracie, lidských práv a právního státu; plně podporuje dobrovolné, nezávazné normy odpovědného chování států v kybernetickém prostoru, které by zahrnovaly respektování soukromí a dodržování základních práv občanů; vyzývá k urychlenému přijetí aktu o umělé inteligenci jako účinného nástroje k zajištění toho, aby se umělá inteligence používala k tomuto cíli, se zvláštním zaměřením na vysoce rizikovou umělou inteligenci; vyzývá k tomu, aby ekonomika pozornosti využívaná mimo jiné platformami sociálních médií byla zahrnuta do vysoce rizikové umělé inteligence s cílem chránit zranitelné skupiny před terčem dezinformací a manipulace veřejným míněním;

111. vyjadřuje politování nad praktikami mimo jiné autoritářských režimů, které omezují přístup občanů k internetu, včetně výpadků internetu během veřejných shromáždění a protestů; vyzývá EU a její členské státy, aby ve spolupráci s dalšími demokratickými zeměmi investovaly do výzkumu a technologií umožňujících nenarušený a cenově dostupný globální přístup k internetu; vyzývá EU, aby financovala výzkum zaměřený na účinné digitální způsoby, jak filtrovat falešné zprávy, dezinformace a nepřátelskou propagandu a bojovat proti nim;

o

o o

112. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států, Radě bezpečnosti OSN, generálnímu tajemníkovi OSN, předsedovi 78. zasedání Valného shromáždění OSN, předsedovi Rady OSN pro lidská práva, vysokému komisaři OSN pro lidská práva a vedoucím delegací EU.